

Didėji Karė.

Kaip pirmiau, taip ir dabar nuo karės lauko Europoj prieštaraujančios ateina žinios; labiausiai prieštarauja žinios Rusijos karės ministerijos ir atsistos Washingtono Vokietijos ambasadoriui. Jeigu rusai pasigiria kur nors įveikimu vokiečių, ar austrų, tai vokiečiai skubina tai užginčyti, arba tą atstikimą perstato vokiečių laimėjimu. Bet prisizūrėjus arčiaus, vienos ir kitos pusės žinios, pasirodo, kad ir vienos ir kitos pusės žinios dažniausia prasilenkia su teisybe. Kartais vokiečiai apie nepasisekimus tyli, o mėgina atnaujinti seniau buvusius pasisekimus. Tą patį daro ir rusai, o abu mėgdžiodamas, dar pralenkia Austrijos ambasadorius Amerikoje. Nors toms žinioms Amerikoje ne labai kas tiki, jų platintojai nesiliauja jas platinti.

Nors vokiečiai kitus vadina megalais, bet jie, jeigu nedaugiau, tai nemažiau už kitus meluoja. Nors visi žino, kad didelė vokiečių kariūnė, susidedanti iš milijono karių, prisitartino prie Varšavos ir mėgino miestą bombarduoti, bet nepaėmė, pasitraukė, taigi turėjo but sumušta. Tiesiai jie pasitraukė iš Skiernevice, Lowicz, Rados, taigi turėjo but sumušta. Nors visi žino, kad didelė vokiečių kariūnė, susidedanti iš milijono karių, prisitartino prie Varšavos ir mėgino miestą bombarduoti, bet nepaėmė, pasitraukė, taigi turėjo but sumušta. Tiesiai jie pasitraukė iš Skiernevice, Lowicz, Rados, taigi turėjo but sumušta.

Rusijos karės ministerija garsina, jog vokiečiai iš Lenkijos ploto tarp Prūsų rubežų ir Nemuno tapo išvyti ir nuo jų visai išvalytos Suvalkų, Kauno, Lomžos ir Plocko gubernijos. Vokiečiai gi vėl giriasi savo didėlimis pergalėmis ir vakarus nuo Augustavo. Čia, turbūt, bus atnaujinta senoji žinia, kada vokiečiams Suvalkų gubernijoje pasisekė keliose vietose prieiti iki Nemuno.

Nuo Varšavos vokiečiai nustumti 85 mylias iki Pilicos. Rodo, ties Varšava atleikta vokiečių orlaiviai ir į miestą, ne į tvirtovę, nes ties fortai tai daryti pavojinga, mėto bombas, bet jų eksplozijos užmuša nekariaujančius, moteris ir vaikus, o tvirtovėi nieko neįsteigina padaryti.

Sulyg rusų karės ministerijos žinių, prie tvirtovės Ivangorod ir Varšavos, vokiečiai nužudė 200,000 savo karių. Taip dideli nuostoliai, turbūt, ne laimėjimus reiškia, ypač kad rusams pasisekė persikelti per upę Vislą į vakarinį jos šoną, kur vokiečiai ir austrai buvo apvaldę. Aišku, jog rusai vokiečius stumia į vakarus, nes dabar ir vokiečiai garšina apie didelius mušius ant linijos tarp Petrokavo ir Radosio, o miestai tie yra gan toli į vakarus nuo Vislos, o nuo Varšavos tolokai į pietus. Petr-kavas gi yra netoli Prūsų rubežiaus.

Tarp Varšavos ir tvirtovės Ivangorod nuo spalio 13 iki 18 buvo čia eilė mušių, bet jie visi pasibaigė rusų laimėjimu. Vokiečiai ir austrai taip umai pasitraukė, kad ant mušio lauko paliko net savo sužeistus kariūnus ir vežimus su maistu ir amunicija. Labai didelius nuostolius turėjo Vokietijos cėsoriaus gvardijos korpusas. Rusams teko daug nelaisvių ir kanuolių.

Spalio 23 d. vokiečių ir austrų kariūnė mėgino priešakini žengti ant linijos Ivangorod-Varšava, bet tapo nustumti ant linijos Skiernevice-Radom. Dabar austrai ir vokiečiai dar laiko siaurą Lenkijos juostą tarp Slezijos ir Poznaniaus rubežių ir linijos Skiernevice-Radom.

Galicijoje eina smarkūs mušiai tarp Vislos ir Karpatų kalnų. Ir Galicijoje, kaip užtikrina Rusijos karės ministerija, rusams gana gerai sekasi. Spalio 21 ir 22

rusams teko 16,000 nelaisvių ir daug kanuolių.

Spalio 23 ir 24 Rawka, Skiernevice ir Rylka paupiuose taigė buvo smarkūs mušiai rusų su vokiečiais. Rusai išvyjo vokiečius iš jų pozicijų prie Lowicz, Skiernevice ir Rados. Austrai, besitraukianti Radomio link, gavo pastiprinimą, jie smarkiai priešinosi rusų žengimui pietų link. Ant tos linijos buvo taiggi susirėmimai, ir rusams teko keli simtai nelaisvių.

Pietuose, taigi Galicijoje, traukiasi dar smarkūs mušiai į pietus nuo tvirtovės Przemysl. Tas rodo, kad sujungtoms vokiečių ir austrų kariūnėms nepasisekė rusus nuo tos tvirtovės ir iš vakarinės Galicijos išvyti. Besistengimai austrų perlaui rusų linijas į pietus nuo Przemyslo nepasisekė. Rusai sumušė austrų kariūnė Karpatų kalnuose. Tokiu būdu išpuola, kad austrai negalėjo atimti nuo rusų perėjimų Vengrijon; jeigu perėjimuose rusų nėra, tai, matyt, nematydami tikslo juos laikyti, jie patys tuos perėjimus aplaido, nes ir Vengrijon įsiveržė kazokai atgal sugrįžo.

Apie mušius prie Ivangorodo, Varšavos ir Galicijoje į pietus nuo tvirtovės Przemysl vokiečiuose raportuose visai nepaminėta, kadangi, mat čia vokiečiams nepasisekė.

Belgijoje vokiečių kariūnėms dešimtnis sparnas stumiamas suingūti francuzų, anglų ir belgų kariūnė. Miestą Roulers talpinkamai veržė nuo vokiečių net kelis kartus. Miestas tas beveik visai išnaikintas. Angliški kariški laivai bombardavo portą Ostend priemiesčius, kuriuose laikėsi vokiečiai. Dabar daugiau vokiečių karių Belgijoje yra vien tvirtovė Liege ir Namur. Ant visos linijos vokiečiai, nors labai palengva, bet nuolatai iš Belgijos traukiasi Vokietijos link.

Smarkiausi mušiai dabar traukiasi tarp Nieuport ir Lys upės. Vokiečiai perėjo kito upės Yser pusėn ir belgus nuvijo pietų link. Tą patvirtina ir Francuzijos karės ministerija. Čia sutraukė vokiečiai didelės pajėgas, čia stengiasi perlaui talminkų linijas, nes pajūriais, kur stovi dideli francuziški ir angliški kariški laivai, prisigriebti prie Calais ir Dunkirk negali. Vokiečiai tikisi dabar prisigriebti prie tų Francuzijos portų keliu toliau nuo jurių. Dėl didelių kanuolių šūvių nuo Anglijos kariškų laivų, vokiečiai turėjo aplėsti savo pozicijas tarp Nieuport ir West-end.

Vokietijos ambasadorius Washingtono užtikrina, jog jeigu prie rubežia, Vokietija pasisą savo kariūnėm Kanadon ir tas nebus Amerikos išvilkto Monroe doktrinos sulaužymu. Bet čia Monroe doktrina nesvarbus dalykas, nes karėse doktrinų tik silpnai paisyti ir už jų kavojasi, drutiems jos nereikalingos. Bet kad vokiečiai galėtų Kanadon savo kariūnėm pasiųsti, pirmą turėtų Anglijos laivyną išnaikinti, nes kitaip angliškas laivynas vokiečių laivų su kariiviais Kanadon neleis.

Argonne apskrityj buvo smarkūs mušiai, kuriuose krito 10,000 vokiečių. Vokiečių karės ministerija jau ne pirmą kartą žada greitai paimti svarbią francuzų tvirtovę Verdun. Bet reikia tą tvirtovę paimti, tai nei žadėti nereikia. Žadėta jau kelis kartus tai padaryti, o betgi tvirtovė ta vis laikosi; nors ten pergabenta ir sunkiasias, buvusias prie Antverpeno kanuoles, bet ir jos, kaip iki šiol, stebukly nedarė.

Francuzai išnaikino 5 vokiečių orlaivius. Francuzai žada savo sostinę iš Bordeaux perkelti į Ypres ir Veurue.

atgal Paryžium, nes, kaip užtikrina francuzų karvedžiai, jau vokiečiai antrą kartą neprieis prie jo.

Iš Londono pagarsino, jog Pietinės Afrikos angliškos valdybos sukilių vadovs Maritz prie Kakamas tapo suvisu sumuštas; jis pats tapo sužeistas ir pabėgo su likučiais savo kariautojų į vokišką valdybą. Jo kariautojai susidėjo iš dalies iš vokiečių ir neužganėdintų boerų karių.

Paskalas, buk Vokietijos cėsorius paliepė gubernatoriui Kiau-čau valdybos jį be pasi-priešinimo japonams atiduoti, kad išvengus bombardavimo, pasirodė neteisingas. Valdyba ta ginasi smarkiai; fortas Tsing-tao, nors jį smarkiai nuo jurių bombarduoja angliški ir japoniški laivai, nepasiduoda. Japonų ir jiems padedanti anglų kariūnė mėgino per šturmą tą tvirtovę paimti, bet vokiečiai užpuolė atmušė. Prie to užmušta 2,500 japonų ir drūčiai pagadinta vienas angliškas kariškas laivas. Kaip rodosi, dar negreitai japonams teks toji vokiška valdyba.

Iš Karės Lauko.

Londonas. Laikraščiu korespondentai iš Lvovo pranešė, jog visi sujungti austrų ir vokiečių kariūnėm mėginimai persikelti į kitą upės San pusę tapo rusų atmušė.

Lenkijos rusų karių yra apie 800,000, taigi jų nėra nei milijono, nors karės ministerija tų žaungėjų karėn pasiūst 8 milijonus, taigi dešimtį kartų daugiau. Ant karės lauko truksta rusams dak-tarų ir vaistų; truksta ir aficerų.

Berlinas. Vokiečiai užtikrina, jog rusų kariūnė negali priešakini žengti, nes kariūnėi truksta aficerų ir rezervų. Dalį kariūnėms iš Bessarabijos pasiūstą Kaukazan, nes buk mahometonai ten prieš Rusiją pasikėlė. Pasitraukimą nuo Varšavos vokiečiai išsikalba blogais keliais. Rusų gi žinios užtikrina, jog prie Varšavos vokiečiai tapo sumušti ir šimtai jų karių nelaisvėn pakliuvo.

Austrijos kariavai prisiejo pasizada ištikimais buti ne tik savo kraštui ir cėsoriui, bet taipgi Vokietijai ir jos cėsoriui. Tokiu būdu Austrija išrodo, kaip Vokietijos provincija.

Austrijos ambasadorius Washingtono pagarsino žinią, jog apeliškė Wyszokvo rusai tapo iš jų pozicijų išstumti. Karpatų kalnuose austrų kariūnė atsižado jau į šiaurius nuo Orlovo ir Uzok.

Prie tvirtovės Przemysl rusai nužudė 40,000 karių.

Ant mušio linijos Stary Sambor-Medyna ir San paupiuose austrai stumia rusus. Į šiaurius nuo Przemysl turėjo upę San. Austrai užėmė kalvą prie Samboro. Paskutiniuose mušiuose austrų rankas pakliuvo 15,000 rusų.

Petrograds. Užsienų ministeris Sozonov pagarsino, buk gyvenanti Rusijoj vokiečiai reaktiniai prijaucia Vokietijai ir stengiasi supykinti Rusiją su Anglija.

Londonas. Laikraštis "Morning Post" pranešė, buk sujungta anglų, francuzų ir belgų kariūnė vėl užėmė Ostend.

Francuzijos karės ministerija garsina, buk sujungtos francuzų ir anglų kariūnės priejo jau prie sudrutintų vokiečių stovyklų apeliškė Arras ir Roye. Vokiečiai tapo įveikti ir prie La Bassee, Abtain ir St. Nazaire. Šiauriniuose francuzai išvyjo vokiečius iš Thann. Alzatijoje taipgi francuzams pasisekė keliose vietose vokiečius sunušt.

Smarkūs mušiai traukiasi prie Ypres ir Veurue.

Rumanija sulaukė 150 geležinkelio vagonų su siūnčiamais iš Vokietijos Turkijai ginklais ir amunicija.

Londonas. Nors Amerikos ariai laikosi vokiečių skverno, bet Airijoj jie nutarė tol su vokiečiais kovoti, kol jų iš Belgijos neišvys.

Paryžius. Laikraštis "Matin" gavo žinią, jog sužeistas pakliuvo į francuzų rankas perdetinis vokiškas kariūnės štabo ir pasimirė ligininė mieste Fecamp. Serbai ir montenegrai užėmė kalvas aplink Serajevo, nuo kurių gali bombarduoti Bosnijos sostinę Serajevo. Serbai tą miestą nori paimti pirmą, negu pasibaigs pradėta Viennoj byla užmušęj Austrijos sosto įpėdini.

Washington, D. C. Reikalaujant Amerikai, Vokietija leido Belgijon gabenti maisto produktus, nes to krašto gyventojus pasiekė jau badas; produktai bus siūnčiami Amerikos ambasadoriui.

Londonas. Viename Londono priemiesty angliai mušė vokiečius, naikino jų nuosavybę, daužė pardavines. Giuti vokiečius reikėjo daug policijos sutraukti.

Berlinas atėjo žinia, buk Turkijos valdžia iš Konstantinopolio išvyjo stačiatikiškąj patriarchą.

Paryžius. Vokiečiai ant visos linijos nuo Nieuport iki Vlasov pradėjo bombarduoti priešų stovyklas, bet belgai atmušė vokiečių užpuolimus ir nustumė juos iki Roulers. Ant kariojo sparno francuzai nužėgė į Lille apeliškes. Į pietus nuo Arras nesiliaujanti mušiai traukiasi nuo to miesto. Prie Chaumes vokiečiai taipgi tapo atgal nustumti.

Washington, D. C. Meksikos revoliucionierių vadovas generalas Villa pranešė suvienytų Valstijų valdžiai, jog pasitraukė Carranza ir revoliucija Meksikoj pasibaigė. Villa žada reiki kievieną valdžią, kokią išrinkta tautiška konvencija, susirinkusi mieste Aguas Calientes, jeigu Carranza nebus kandidatu.

Tokio. Oficialiskai Japonijos valdžia garsino, jog vokiškas pavandeninis laivėlis prie Kiau-čau paskandino Japonijos skraiduolį "Takachiho." Prie to žuvo 27 jūreiviai ir veik visi aficerai; išgelbėta tik vienas aficerias ir 12 jūreivių.

Londonas. Austrijos pavandeninis laivas užpuolė buvusius prie Cattaro francuziškus kariškus laivus, bet tapo paskandintas; kitas pavandeninis laivėlis pabėgo.

Austrijos kariškieji laivai mėgino iš Cattaro pabėgti, bet kanuolių šūviais francuzai priverstė juos grįžti atgal. Orlaivininkas metė į francuziškus laivus bombas, bet nieko neužgavo.

Paryžius. Austrai Drinos paupiuose vėl tapo serbų sumušti. Prie Guščevo užpuolė jie serbus, bet tapo atgal nustumti. Mėgino tris kartus paveržti serbų pozicijas, bet kiekvieną jų užpuolimą serbai atmušė.

Londonas. Pietinėj Afrikoj anglai turėjo mušį su sukilusiais boerų kariiviais. Angliai suėmė 3 aficerius ir 73 kariūnus, o 44 kariiviai patys pasidavė.

Londonas. Per Berliną atėjo čia žinia iš Bukaresto apie laivų mušį Juodosiose jūrose. Muštis ten galėjo rusų laivynas su turkišku.

Petrograds. Rusijoj karės laike uždrausta parlavinėti ir gerti degtinę. Dėlto tai sumažė-

jo prasižengimai ir ligos. Caras žada ant visados uždrausti gėrimų pardavinėjimą.

Ant mušio lauko prie Vislos rusai užkasė 18,000 užmuštų vokiečių. Vokiečiai traukiasi nuo Varšavos.

Paryžius. Vokiečių kariūnė, traukianti prie Dunkirk ir Calais, tapo ne tik sulaukta, bet į šiaurius atgal nustumta.

Prie Mitrovicos austrai mėgino serbus iš jų pozicijų išstumti, bet patis tapo atgal nustumti. Pasitraukti turėjo taipgi iš Savos ir Dunajaus paupių.

Tokio. Japonai užėmė svarbias, Vokietijai prigulincias salas Australijoj: salas Marianne, Marshall, Rytines ir Vakarinės Karolinų salas.

Londonas. Rusijos ambasadorius Turkijoj dokumentai iš Konstantinopolio tapo pergabenti Odesos. Sultanas kariūnėms vadovu paskyrė sosto įpėdini. Turbut, Turkija karėn rengiasi.

Vokiečiai nuo Varšavos pasitraukė, ir stovi jie dabar ant linijos nuo Skiernevice iki Sandomiero.

Prie Tsing-tao paskutinėse dienose japonai nemažus nuostolius turėjo: užmušta ir sužeista jų keli tukstantai; vokiečių nuostoliai buvo mažesni.

Anglų kariūnė, padedanti japonams, užėmė ant vokiečių patengtus minos, ir jos eksplozija daug karių užmušė.

Paryžius. Ant visos mušio linijos vokiečiai mėgino pirmyn traukti bet visi jų mėginimai tapo atmušti.

Washington, D. C. Austrijos ambasadorius pagarsino, jog mušiose prie Chyrowo ir Przemysl austrai turėjo pasisekimus. Smarkiausi mušiai buvo prie Magiera kalvų. Kalvas tas austrai per šturmą paėmė. Į rytus nuo Przemysl austrai nužėgė beveik iki Medylsa.

Ant pietinio sparno, upės Strj slėnyj ir Amsticia apeliškėse austrai stumia rusus vis toliau. Ir naktinis užpuolimas prie rytinio upės San kranto rusams nepasisekė.

Berlinas. Tolesnieji Francuzų tvirtovės Verdun fortai tapo vokiečiai paimti. Kaip karės ministerija garsina, dabar prasideda bombardavimas pačios tvirtovės.

Hamburgo senatorius Strandes tapo paskirtas Antverpeno gubernatoriui.

Smarkūs mušiai rusų su vokiečiais vėl prasidėjo Rytiniuose Prusuose. Matyt rusai vėl į Prusius nužėgė, jeigu apie mušius ten garsina net Vokietijos karės ministerija.

Norvegijos pakrantėse vokiškas pavandeninis laivėlis paskandino anglišką garlaivį Gitera. Igula išsigelbėjo.

Londonas. Portugalija į savo rytines ir vakarines Afrikos valdybas Mozambik ir Angola pasiuntė į kiekvieną po 16,000 karių ir baterijų artilerijos, sustiprinimui čia buvusių kariūnėms. Čia tų valdybų rubežuoja su anglų valdybomis.

Berlinas. Vokietijos valdžia pagarsino, jog Šiaurinėse jūrose vokiškas pavandeninis laivas paskandino anglišką pavandeninį laivą "E. 3."

Triest, Austrija. Sudėgė čia Monfalcono laivų dokai. Cėsoriaus vietininkas, kunigaikštis Hohenlohe užtikrina, jog dokus uždegė italai, kurie nori karę sukskubinti. Policija surengė neištikimų italų surašą. Suėmė daug italų, o daug jų iš Austrijos išciery ir 1,000 karių. Austrai neįsteigė persikelti kito upės San pusėn. Rusai sunušt austrus ir prie Senojo Samboro. Ant šiaurinio sparno vokiečiai nužadė 40% karių.

Londonas. Anglijos kariški laivai priplaukė prie Belgijos krantų ir bombardavo pajūre-

Paryžius. Francuzijos karės ministerija pagarsino apie mušius prie upės Yser. Smarkūs mušiai buvo ir prie Ypera. Prie Armentieres, Fournes, La Bassee ir Lille vokiečiai turi apkasais sudrutintas stovyklas ir jas palaiiko. Mense paupiuose jiems nepasisekė francuzus ir anglus atgal nustumti.

Londonas. Iš Rotterdamo atėjo čia žinia, jog buvė Antverpeno vokiško laivyno kariiviai pasitraukė. Matyt jie bus perkelti ant stovinių porte Kiel vokiškų kariškų laivų. Jų 60 mylių nuo Kiau-čau tapo paskandintas vokiškas pavandeninis laivėlis "S 90", kuris pirma paskandino japonišką skraiduolį "Takachiho."

Francuzijoj yra sužeistų francuzų ir svetimų karių pusė milijono.

Berlinas. Vokietijos kariškoji valdžia garsina, jog prie Yser kanalo traukiasi nesiliaujanti mušiai. Smarkūs traukiasi mušiai taipgi į vakarus nuo Lille. Čia talkininkai kaip kokiose vietose tapo atgal nustumti.

Londonas. Angliški kariški laivai bombarduoja Ostendą. Smarkūs mušiai eina ant talkininkų kariojo sparno nuo Šiaurinių jurių iki La Bassee, taipgi daugelyj vietų tarp Nieuport ir Dixmude, tarp Ypres ir Menin ir tarp Warneton ir La Bassee. Vokiečių kariūnė, traukianti prie Varšavos, tapo priversta atgal trauktis; paliko savo sudrutintas pozicijas.

Petrograds. Caro paliepinu tapo kariūnėm pašaukti studentai augštesnių mokslių ir augštesnių klasių mokiniai. Seniausiu leidavim mokyklas pabaigė, o paskui tarnyston šaukdavo.

Pacifico vandenyne Japonijos laivynas patiko du vokiškų skraiduoliu. Vieną igula pati išardė, kitą japonai pagavo.

Honolulu. Atkako prie Hawaii salų Japonijos kariškas laivas "Nezon" ir daboja Honolulu portą, nes jame pasislėpė vokiškas kanuolinis laivas "Geier". Jeigu jis į 24 valandas iš porto neišplauks, turės but nuginkluotats.

Londonas. Mušiai vidurinėj Galicijoje dar vis traukiasi, ypač gi Ertwiaz apeliškėse. Mėginimai rusų atgauti Magiera kalvas nepasisekė. Nelaisvėn pakliuvo vienas rusų generalas ir daug karių. Austrai atgavo Strj ir Sercht.

Portugalijoje, miestuose Braganza ir Moira šalininkai pulkininko Adriano Bruas sukėlė maištus, bet greitai tapo suvaldyti. Bruas tapo suimtas, o jo šalininkus gaudo.

Berlinas. Vokiečiai vėl civilizotam svetui skundžiasi ant francuziškų laisvųjų šaulių. Vokiečiai sako, buk francuziškieji šauliai užmušinėja sužeistus vokiečius; kad jie šaudė ir ambulančius ir į daktarus; kad jie užpuola liginines ir ką randa, paima. Bet francuziškieji laisvieji šauliai, tai ne disciplinuoti kariiviai, bet liuosnoriai civilistai. Jie gal visai nepažįsta karės laiko tiesų. Juk ir vokiečiai, pagavę jų nepaglosto.

Vokiški kariški skraiduoliai bombardavo francuzų vedamą geležinkelį nuo Obok (francuziska valdyba prie Raudonųjų jurių) į Adis Abeba, Abisinijoj, ir francuzišką geležinkelį dalį išardė, ir francuziškoms kolonistams daug nuostolių pridribo.

Somali pakrantėj angliškoj kotonijoj (Rytinėj Afrikoj) sukilo ten buviantieji prieš anglus. Mieste Barbera sukiliatai suėmė angliškus aficerius.

Prie Targohavas, Persijoj, buvo mušis rusų su kurdais. Rusai tapo sumušti ir turėjo bėgti. Vokiečiai francuzų, anglų, ru-

vokiečių pozicijas ir drauge su laivams padedančia belgų kariūnėse vokiečius nuo pajurių ir viso Middlekirk apskrčio išvyjo.

Visi civiliški valdininkai Varšavoj gavo prisakymą, kaip tik vokiečių kariūnėm prisitarti ant 20 mylių prie miesto, iš jo išsinešdinti. Nešdinasi iš Varšavos daugelis civilistų šeimynų.

Šiaurinėse jūrose vokiški kariški laivai paskandino anglišką pavandeninį laivą "E 3". Jo igula iš 16 žmonių prigėrė.

Japonijos valdžia pagarsino, jog 60 mylių nuo Kiau-čau tapo paskandintas vokiškas pavandeninis laivėlis "S 90", kuris pirma paskandino japonišką skraiduolį "Takachiho."

Francuzijoj yra sužeistų francuzų ir svetimų karių pusė milijono.

Berlinas. Vokietijos kariškoji valdžia garsina, jog prie Yser kanalo traukiasi nesiliaujanti mušiai. Smarkūs traukiasi mušiai taipgi į vakarus nuo Lille. Čia talkininkai kaip kokiose vietose tapo atgal nustumti.

Londonas. Angliški kariški laivai bombarduoja Ostendą. Smarkūs mušiai eina ant talkininkų kariojo sparno nuo Šiaurinių jurių iki La Bassee, taipgi daugelyj vietų tarp Nieuport ir Dixmude, tarp Ypres ir Menin ir tarp Warneton ir La Bassee. Vokiečių kariūnė, traukianti prie Varšavos, tapo priversta atgal trauktis; paliko savo sudrutintas pozicijas.

Petrograds. Caro paliepinu tapo kariūnėm pašaukti studentai augštesnių mokslių ir augštesnių klasių mokiniai. Seniausiu leidavim mokyklas pabaigė, o paskui tarnyston šaukdavo.

Pacifico vandenyne Japonijos laivynas patiko du vokiškų skraiduoliu. Vieną igula pati išardė, kitą japonai pagavo.

Honolulu. Atkako prie Hawaii salų Japonijos kariškas laivas "Nezon" ir daboja Honolulu portą, nes jame pasislėpė vokiškas kanuolinis laivas "Geier". Jeigu jis į 24 valandas iš porto neišplauks, turės but nuginkluotats.

Londonas. Mušiai vidurinėj Galicijoje dar vis traukiasi, ypač gi Ertwiaz apeliškėse. Mėginimai rusų atgauti Magiera kalvas nepasisekė. Nelaisvėn pakliuvo vienas rusų generalas ir daug karių. Austrai atgavo Strj ir Sercht.

Portugalijoje, miestuose Braganza ir Moira šalininkai pulkininko Adriano Bruas sukėlė maištus, bet greitai tapo suvaldyti. Bruas tapo suimtas, o jo šalininkus gaudo.

Berlinas. Vokiečiai vėl civilizotam svetui skundžiasi ant francuziškų laisvųjų šaulių. Vokiečiai sako, buk francuziškieji šauliai užmušinėja sužeistus vokiečius; kad jie šaudė ir ambulančius ir į daktarus; kad jie užpuola liginines ir ką randa, paima. Bet francuziškieji laisvieji šauliai, tai ne disciplinuoti kariiviai, bet liuosnoriai civilistai. Jie gal visai nepažįsta karės laiko tiesų. Juk ir vokiečiai, pagavę jų nepaglosto.

Vokiški kariški skraiduoliai bombardavo francuzų vedamą geležinkelį nuo Obok (francuziska valdyba prie Raudonųjų jurių) į Adis Abeba, Abisinijoj, ir francuzišką geležinkelį dalį išardė, ir francuziškoms kolonistams daug nuostolių pridribo.

Somali pakrantėj angliškoj kotonijoj (Rytinėj Afrikoj) sukilo ten buviantieji prieš anglus. Mieste Barbera sukiliatai suėmė angliškus aficerius.

Prie Targohavas, Persijoj, buvo mušis rusų su kurdais. Rusai tapo sumušti ir turėjo bėgti. Vokiečiai francuzų, anglų, ru-

sy ir belgų nuostolius paduoda ant 750,000 kareivių.

Petrogradas. Rusijos karės ministerija praneša, jog vokiečiai, kurie valdė kelius į Sibirą nuo Pilies iki Varšavos, traukiasi skubiai atgal, ant mūsų laukų palieka net sužeistus kareivius. Vokiečiai apledo savo sudrūtintas stovyklas. Rusai ant visos linijos priesakinį žengia. Vokiečiai ir austrai laikosi dar į pietus nuo Pilies iki Sandomiro ant kairiojo Vislos šono. Prie Kozenčių rusai palaiko savo stovyklas ant kairiojo Vislos šono. Už San paupiuose austrai nepasiekė kiton už pusės peritį; mėginimus per už peršikti rusai vieur atmušė.

Petrogradas. Vokiečiai nuo Vislos tapo nustumti 45 mylias į vakarus. Rusai apvaldė Skiernevice. Kazokai neleido vokiečiams išnaikinti Lowicz ir Skiernevice, kuriuos, pasitraukdami, vokiečiai norėjo išnaikinti. Vokiečiai vienok užgina, buk juos prie Vislos pasiekė nepasiekimai; priešingai, jie garsina, jog pradės greit Varšavą veržti. Musų prie Lyck žuvo 20,000 vokiečių, o likę nuo mušio lauko pabėgė. Rusams teko 4 vokiečių kanuolės, o kitos taip pat. Ilmipo, kad jų iš klampynės ištraukti nebūvo galima.

Londonas. Vokiečiai traukiasi iš Sibirinės Francuzijos ir visą savo kariuomenę renka prie Lille. Mėginimai vokiečių žengti iš Belgijos pajūrių Francuzijon nepasiekė. Traukianti prie Dunkirk vokiečių kariuomenė tapo sumušta.

Armija generolo Kluck greitai traukiasi atgal.

Paryžius. Francuzijos karės ministerija užtikrina, jog vokiečiai nei jokių tvirtovės Verdun fortų nepaėmė. Smarkus lytus sulaukė net kariuomenių pasikurtinimus, nes vokiečiai negali savo sunkių kanuolių iš vienos vietos kiton pergabenti.

Iš Barcelonos, Ispanijoje, atėjo žinia, buk Vokietijos cėsorius sunkiai apsigro. Bet kur jis yra, nežinia. Sulyg žinių iš Petrogrado, jis buvo Čenstachave, Lenkijoje, ir bėmą į kazokų rankas nepakliuvo.

Berlinas. Vokiečiai pastatė sunkias kanuoles prie Belforto ir pradėjo bombarduoti francuzų tvirtovę Belfort. Jie užtikrina, jog ta tvirtovė ilgai laikytis negalės.

New Haven, Conn. Čionykščios patronų dirbtuvės gavo nuo vedančių karę tautų Europoje užsteliavimą 100 milijonų patronų, bet kuri tauta tai padarė, nežinia.

Londonas. Visose karę vedančių tautų kariuomenėse lenkų esą 593,000 kareivių; Rusijos kariuomenė jų esą 400,000; Vokietijos 111,000, o Austrijos 82,000.

Pinigų vedančios karę tautos turi bankų rezerve: Rusija: auksu turi 4,400,000,000 frankų, sidabru 4,504,000,000; Francuzija: auksu 4,104,000,000, sidabru 4,744,000,000; Anglija: auksu 1,306,000,000, sidabru 30,000,000 frankų; Vokietija: auksu 1,755,000,000, sidabru 2,174,000,000; Austrija: auksu 1,309,000,000, sidabru 304,000,000 frankų.

Londonas. Visi Anglijos gyvenanti austrai ir vokiečiai tapo suminti, nes juos nužiuri, kad šnipinėjo Anglijos kariuomenės paslaptis.

Visoj Austrijoj truksta mėsos, kainos mėsos neišpaskaitai pakilo.

Austrijos laivynas bombardavo Montenegro portą Antivari ir išnaikino ten laivų dokus, ir prekybą krautaves; bet atplaukus francuzų ir anglų laivams, pabėgo į Cattaro.

Paryžius. Francuzija šaukia kariuomenę vyrus nuo 18 metų. Iš jų susirinko nanja armija iš 500,000 kareivių; armija ta uždengs visus kariuomenės nuostolius.

Berlinas. Vokietijos štabas garsina, jog ant šiaur-rytinio karės lauko vokiečiai veja besitraukiančius rusus tvirtovės Ostrovice link. Vokiečiams teko daug nelaisvių ir mašininių kanuolių.

Prie Varšavos po kelių dienų mušio buvo ramu.

Galicijoje taipgi sujungtomis austrų ir vokiečių kariuomenėms gerai sekasi. Atimti atgal Magiera kalvas rusams nepasiekė; o austrai paėmė kalvas prie Tyszkowice. Przemyslio apeliokės visai nuo rusų išvalytos. Bukovinoje austrai atėmė nuo rusų Sereth.

Petrograd. Nuo Varšavos vokiečiai vis traukiasi atgal. Tvirtovė Ivangoro nuo vokiečių bombardavimo beveik nieko nenukentėjo. Tarp upės San ir tvirtovės Przemysl rusai paėmė 2,000 priešių.

Berlinas. Į vakarus nuo Lille traukiasi dar vis mušiai. Čia nelaisvėn paimta 2,000 anglų ir daug mašininių kanuolių. Į rytus nuo Dixmude talkininkai buvo priversti atgal trauktis. Talkininkai tapo atmušti į pietus nuo Thiancourt.

Londonas. Vokiečiai mėgino veržti Ostend, bet belgų ir Anglijos kariškų laivų tapo atgal nustumti. Miestas Lille beveik visai išnaikintas. Šiaurinė Belgijoje sudegė miestai: Schooten, Wilskirke ir Slype.

Bukovinoje rusai tapo iš Sereth išvyti ir mėgino traukti miesto Černowice link, bet ir iš ten tapo austrų išvyti.

Prūsų seimas skiria Rytinių Prūsų gyventojams, kurių turtas įsiveržusių rusų tapo išnaikintas, 375 milijonus doliarų pašelpos. Rusija užtraukia paskolą 60 milijonų doliarų; bondai tie bus Anglijon pasiūsti.

Italija, ramumo užlaikymui Albionijoje, portu Avlonā išsodino kompaniją jureivų ir 47-ta infanterijos regimentą.

Londonas. Portugalija pasiuntė pagelbon anglams ir francuzams 25,000 savo kareivių. Ta žinia tačiau nepatvirtinta.

Petrogradas. Vokiečiai prie Varšavos galutinai tapo sumušti. Jėga jie atgal kazokų vejami. Varšavos apeliokės vokiečiai mušėsi smarkiai: mušis prie miesto traukėsi 3 dienas ir naktis, bet Sibirijos korpusas vokiečius išvyjo iš jų apkasų, o kazokai veja toliaus.

Vokiečiai bombardavo tvirtovę Ivangorod, bet ne daug ten nuostolių pridirbo. Galicijoje, tarp tvirtovės Przemysl ir Vislos rusai paėmė 2,000 austrų.

Francuzijoje, tarp Chalons ir Longwy vokiečiai tapo sumušti; 70,000 vokiečių pakliuvo belaisvėn; francuzams teko 300 kanuolių. Žinia ta vienok oficialiskai nepatvirtinta.

Londonas. Prie upės Yser, kad apsunktus vokiečiams priesakinį traukima, belgai išardė pylimus ir vandeniu užliejo didelius teritorijos plotus; vanduo užliejo vokiečių pozicijas. Vokiečių generolas von Trip ir jo štabas tapo užmušti anglų šrapnelių. Vokiečių generolas von Kluck su visą savo armija traukiasi atgal. Argonne apskrityje francuzai taipgi nužengė toliau ir išvyjo vokiečius iš jų pozicijų į šiaurius nuo Verdun.

Iš Petrogrado gauta čia žinia, buk Vokietijos cėsorius kvatiera buvo Čenstachave, bet pralošus vokiečiams musį prie Varšavos, jis į Sleziją pabėgo. Bet greičiausia cėsorius nebuvo Čenstachave.

Maslovoj gauta žinia, buk vokiečiai susaudo garsų lenkų arisotokratą Potockį už tai, kad jis protestavo prieš dides, vokiečių kraujamas ant Lenkijos kontribucijas.

Radom. Miesto bulmistras viešai pagarsino, buk vokiečiai parengė daug visokių ligų perų ir juos Lenkijon išsiuntė užnuodinti vandenį. Apie teisingumą vienok bulmistro perserėgimo reikia abejoti. Ligų perai juk gali lygiai lenkus, kaip ir vokiečius užnuodinti.

Berlinas. Nuo rugsėjo 15 d. Vokietija pasiuntė Rusijon ir Francuzijon milijoną naujų kareivių.

Vokiečiai garsina, jog prie Nieuport jie pagadino drūčiai angliską torpedinį laivą, o prie Lille paėmė 2,000 anglų nelaisvėn.

Berlinas. Nuo rugsėjo 15 d. Vokietija pasiuntė Rusijon ir Francuzijon milijoną naujų kareivių.

Vokiečiai garsina, jog prie Nieuport jie pagadino drūčiai angliską torpedinį laivą, o prie Lille paėmė 2,000 anglų nelaisvėn.

Prūsų seimas karės vedimui

1. FRENCH SOLDIERS FIGHTING FROM BEHIND NATURAL BREASTWORKS 2. FRENCH ADVANCE GUARD ON MARCH

paskyrė tuom tarpu vėl 375 milijonus doliarų.

Petrogradas. Kasdieną ties Varšava pasirodo vokiški orlaivai ir miestai mėtė bombas, bet jos neįstengia daug blogo padaryti; gyventojai jau prie orlaivių priprato ir jų nesibijo taip, kaip iš pradžių.

Petrogradan atėjo, rodos, nepatvirtinta oficialiskai žinia, buk rusai paėmė tvirtovę Przemysl.

Londonas. Atėjo čia žinia nuo Kanariškų salų, buk vokiečių skraiduoliai "Karlruhe" Atlantiškai paskandino 13 anglų prekybinių garlaivių, o 400 įgulos žmonių nelaisvėn paėmė.

Prie La Bassee talkininkai turėjo apiešti kaip kokias savo pozicijas, bet prie Armentieres jie laimėjo kelias naujas. Į šiaurį nuo Aisne francuzų artilerija išnaikino tris vokiečių baterijas. Francuzai vėl užėmė Altkirch, Alzatijoj (jau Vokietijos pusėj).

Berlinas. Karės ministerija garsina, jog šaukti Vokietijos landsturmą (paskutinio pašaukimu atgarsiūnus) nėra reikalo; reikia nei liuosnorių daugiau.

Prie Thiancourt talkininkai tapo sumušti. Prie Yser kanalo mušiai traukiasi toliau.

Prie Ypern vokiečiai toliau nužengė. Smarkūs mušiai traukiasi į vakarus ir šiaur-vakarus nuo Lille. Talkininkų užpuolimas prie Toul tapo atmuštas.

Paryžius. Atėjo čia žinia, buk talkininkai išvyjo vokiečius iš miesto Lille ir jų užėmė. Mušiai prie miesto traukėsi porą savaitių.

Nuo upės Yser įtakos iki Meusos vokiečiai paėmė kelias talkininkų pozicijas, bet kitur vokiečiai savasias nužudė ir tai svarbesnės iš strategiško atžvilgio.

Šiaurinė Belgijoje, ypač prie Roulers traukiasi taipgi smarkūs mušiai. Prie Echle talkininkai perlaūžė vokiečių liniją.

Rotterdamian atėjo žinia, buk Vokietijos kariuomenės štabas Belgijoje persikėlė iš Gandavos (Gent). Iš pajūrių vokiečiai tapo išvyti. Dalis vokiškos kariuomenės Belgijoje tapo atskirta nuo didesės jų armijos.

Petrogradas. Nepasiekimą, ar, geriaus sakant, sumušimą vokiečių prie Varšavos patvirtina Rusijos kariuomenės štabas. Mušis prie Vislos buvo didžiausias šioje karėje. Mušėsi iš abiejų pusių 4,500,000 kareivių. Vokiečiai mušiuose prie Vislos nužudė 200,000 kareivių; todėl jie turėjo išsižadėti noro paimti Varšavą. Rašo vėl, buk rusai paėmė tvirtovę Przemysl, bet patvirtinimo tos žinios nėra. Austrijos ambasadorius užtikrina, jog nuo Przemysl rusai tapo jau galutinai nuvyti.

Mušų prie Varšavos, kaip užtikrina iš Petrogrado, dalyvavo

ir Vokietijos cėsorius, bet kad jo armija tapo sumušta, tai jis iš Lenkijos Vokietijon pabėgo.

Berlinas. Vokietijos karės ministerija garsina priesus, jog ne užilgo užpuol angliską ir francuziską laivynus; prieš juos bus pasiūsti Zeppelino orlaivai. Bet iki šiol vokiški orlaivai priesams nedaug blogo padarė.

Petrogradas. Stačiatikiškas vyskupas Lenkijoj, Eulogius, aišniuntė Petrogradan pasiskundimą, jog austrų ir vokiečių kariuomenės Lenkijoj plėšia ir naikina stačiatikiškas bažnyčias, kankina popius.

Berlinas. Austrai atėmė nuo rusų pirmą jų užimtą Bukovinos sostinę Černovic. Austrai užėmė dvi apkasas sudrūtintas rusų pozicijas į rytus nuo Samboro. Išvyjo rusus iš Vengrijos ir iš visų perėjimų Karpatų kalnuose. Paskutiniuose mušiuose austrai paėmė 3,400 rusų.

Paryžius. Hollandija, nors karėn neįsikišo, bet apgyimui savo neutrališkumo sumobilizavo savo kariuomenę. Dėl karės, darbai Hollandijoje sustojo, nes negalima gauti žalios medžiagos. Visuose miestuose daug yra žmonių be darbo.

Anglija ir Francuzija siunčia savo kariškus skraiduolius gaudyti besisukinėjančius Atlantiškai ir Pacifike vokiškus skraiduolius, kurie išnaikino nemažai anglų ir francuzų prekybinių laivų. Talkininkai gaudyti vokiškus laivus siunčia 70 savo kariškų skraiduolių. Tie vokiški skraiduoliai paskandino 39 anglų prekybinių laivų; už tai angliskų skraiduolių pagavo 33 vokiškus prekybinių laivus.

Berlinas. Vokietija skubiai dirbdina didelius transportinius laivus ir jais nori pervesiti Anglijon Vokietijos kariuomenę, žinoma, jeigu leis angliskų kariški laivai.

Londonas. Iš Amsterdamo atėjo čia žinia, buk vokiečių kariuomenė apledo Antwerpeną, o aficierių moteris, esančios mieste Brussels, gavo prisakymą į 48 valandas išsinešdinti Vokietijon.

Francuzijos parlamentas tapo Paryžiun susantkas; tai rodo, jog francuzai netiki, kad vokiečiai dar kartą galėtų prie Paryžiaus prieiti.

Varšava. Vokiečiai į Varšavą metė bombas iš orlaivių. Eksplozijos užmušė 9 žmones, o sužeidė 56.

Berlinas. Angliskų kariški laivai bombardavo miestą Ostend, Belgijoje, nors iš jo vokiečių kariuomenė buvo išėjusi.

Argonne gijoje vokiečiai pagavo du francuzų orlaivus. Francuzai atėmė prašymą vokiečių trumpam laikui sulaukyti karę, vyti.

IS KARĖS FRANCUZIJOS.

Viršū: Francuzų kareiviai laike nušio tranšėose (apkasuose).

Apao: Francuzų avangardas (priešakinis sargybos pulkėlis) laike maršavimo į frontą.

Besiplatinimą choleros austrų valdžiai pasisekė sulaukyti. Vokietijoj iki spalio 21 d. buvo 5,401 aficierai ir 291,468 kareiviai belaisviai, o tame skaitliuje generalų yra: 6 francuziškų, 13 rusiškų ir 3 belgai.

Cetnje. Austrų orlaivininkai pasirodė ties Antivari, (Montenegro portas) ir mėtė bombas, bet jos nieko blogo nepadarė. Dabar ir montenegrai iš Francuzijos parsigabeno orlaivius.

Petrogradas. Rusai sumušė vokiečius prie Rawa ir Rylka. Miestai Skiernevice, Lowicz ir Rawa tapo rusų užimti. Smarkūs mušiai buvo prie Radomo, kur austrams atėjo pastiprinimas. Prie Dolina, Karpatų kalnuose, viena austrų dalis tapo sumušta.

Paryžius. Ties Revigny, kur yra kvatiera Vokietijos sosto įpėdinio, atkėlė francuziskas orlaivininkas ir iš debesų mėtė bombas. Bombų eksplozijos užmušė 5 žmonių, o 22 sužeidė, bet sosto įpėdinio neužgavo.

Iš Genevos atėjo žinia, jog francuzai užėmė Thann; jų rankose yra ir visi perėjimai iš Francuzijos Vokietijon.

Rusijos kariuomenės vadovas pažadėjo paleisti visus italus, tarnavusius Austrijos kariuomenę, paimtus nelaisvėn, jeigu jie pasižadės Austrijon negrįžti. Daugelis tokius pažadėjimus duoda ir Italijon keliauja. Italijon išeivavo jau 5,000 italų belaisvių.

LIETUVIAI AMERIKOJ.

IS CLEVELAND, OHIO.

Atsakymas. "Lietuvos" 42-ame numeryje tilpo korespondencija vardu "Is vienos draugijos gyvenimo." Toji korespondencija nesutinka su tikroju dalyku stoviu. Draugija, anot korespondento, vadinasi: Clevelando Lietuvių Socialistų Pašelpinė Dr-ja Laisvė.

Tuom korespondentas, pasirašęs slapyvardžiu "Narys," parodo, kad jį visiškai nėra matęs nei draugijos konstitucijos, nes vardo nežino. Tikrai draugijos vardas yra: Lietuvių Savitarpinė Pašelpinė Dr-stė Laisvė. Draugija visai nėra socialistiška. Jinai yra gyventojas "Badger" paskandino vokišką povandeninį laivą.

Bordeaux. Francuzijos žemdirbystės ministeris David patarė karės ministeriui dviem savaitėm paleisti namon atsargos kareivius kaimiečius nuvalyti ir užsėti laukus, nes toks kareivių paliosavimas būtina reikalingas.

Londonas. Pietinės Afrikos sukilėlių vadas Maritz turi apie 1,000 kariuotųjų, o tame skaitliuje yra apie šimtas vokiečių. Maritz norėjo sugrįžti angliskon valdybon, bet prie rubežiaus patiko jį didesnis anglų pajėgos. Angliskų kariški laivai bombardavo prie Ostend dešinį vokišką kariuomenės sparną. Nuo Nieuport vokiečiai tapo atgal atmušti.

Tilzė. Čionykštis teismas pasiuntė dešimčiai metų tvirtovės kalėjimam telegrafo inspektorių Joną Lingenan už išdavystę. Mat, užėmus rusams Tilzė, jis jiems išdavė planą požeminių telegrafo vielų.

Berlinas. Mėginimai japonų paimti vokiečių stovyklas prie Tsing-tao nepasiekė, užpuolimai jų tapo atmušti; japonai nužudė 2,500 žmonių.

Vokiškoji kariuomenė Belgijoje ir Francuzijoje sulaukė pastiprinimo: atsūtiū iš Vokietijos 600,000 naujų kareivių.

Tarp Lens ir La Bassee vokiečiai įsimušė į talkininkų linijas, ir gulas kairiojo sparno tapo atkirstas.

Berlinas. Prie Ypern anglai tapo įveikti; nelaisvėn pakliuvo pusę jų kariuomenės batalijono. Pereitos subatos dieną tarp Nieuport ir Dixmude vokiečiai persikėlė per Yser kanalą. Šiaurinė francuzų kariuomenė gavo pastiprinimą.

visokių pasakų iš pašalies. Tuomet nereikės nei laikraščiuose branginamos vietos užimti polemikoms ir atitaisymams.

J. K. Burokas,
Laisvės dr-jos sek.

Nusiskundimas dėl mokyklos. Kaip man rodosi, mūsų parapijų viskas einasi gerai. Kun. J. Halaburda smarkiai darbuojasi ir stengiasi kuogreičiausiai patatstyti naująją bažnyčią. Žodžiu, išsijusios dirba jį parapijonų labui. Tik viena yra, kaip aš neseniai patyriau, yda, kurios, rasi, klebonas iki šiolei nei nepastebėjo. Toji yda yra lietuvių parapijėje mokykloje. Mokykla yra lietuviška, lietuvių užlaikoma, bet vaikai joje neįmoksta lietuviškai nei rašyti, nei skaityti. Tokį apvertinį dalykų stovį aš priyriau iš senkančio atsitikimo:

Neseniai, šio mėnesio 18 d. gavau laiską iš Lietuvos. Tatai laukiau, kuomet sunus pareis iš mokyklos ir laiską man perskaitys. ... Sulaukiau. Atstaciau ausis, kad kuogreičiausiai išgirsti nors žodelį iš gimtinės, ir ką-gi... mano smelis, kuris per 4 žiemas lankė mokyklą, pavartė, pavartė laiską ir sako: "I don't know" (aš nežinau).

Taip ir turėjau nešti laiskelį net pas pažįstamą kaimyną, kuris jį perskaitė man.

Man rodosi, kad mūsų gerb. kun. Halaburda geriau padarytų, jeigu duotų vaikams tokį arba tokią mokytoją, kad vaikai galėtų išmokti gerai lietuviškai kalbėti ir suprastų mūsų kalbą. Dabar "sisteris" mokina lietuviškai, o paties nemoka gerai lietuvių kalbos. Čia gimusios seseris kalba angliskai. Tos kalbos jos, rasi, ir gali mokinti vaikus, bet jokiū būdu ne lietuviškai.

Tėvas.

IS BALTIMORE, MD.
Sugrįžus delegatams. Sugrįžę mūsų kolonijos penki delegatai susaukė visuotinę susirinkimą ir gyvu žodžiu pranešė susirinkusiems visa tai, ką jie girdėjo, matė ir darė seime Brooklyne. Kai kurie delegatai labai juodomis varšomis nupiešė patį seimą ir jojo veikimą. Pasak delegato P. Lazausko, tai buvęs ne visuomeniškas seimas, bet tik socialistų suvažiavimas, nes tautiškosios ir katalikiškosios draugijos pasiuntusios po vieną delegatą nuo kelių tukstančių narių, o viena socialistų kuopa, turinti 15 narių, prisitūsti 8 delegatus. Iš to galį džiaugtis tik tokie laikraščiai, kaip "Kova," "Keleivis," "Laisvė," "Naujienos" ir panašūs. Ir seime, kaip p. Laz. sakė, per tris dienas tik rietasi ir, apart penkcentinių stampukų ir dviejų kasininkių paskyrimo, nieko gero nenuveikta. "Labai apgailestauju tų draugystų, kurios dėjo pinigų, mus siųsdamas. Geriaus butų jos padariusios, kad tuos pinigus butų paaukavusius nukentėjusiems nuo karės,"—tokia yra delegato Lazausko nuomonė apie seimą.

Toliau p. Lazauskas papasakojo apie tai, kaip jį pateko į priešseiminę socialistų konferenciją. Stai ką p. Lazauskas, tarp kitko, pasakė: "Nuvažiavę New Yorkan su Glavecku (socialistu), nuėjova į "Laisvės" redakciją, kad sužinotų, kur čia galima bus nakvynę gauti ir kas čia ką veikia. Ten mums pasakė, kad visais "Laisvės" personalas ir kiti socialistai laiką priešseiminę konferenciją. Nuvy kova. Kadangi nuėjova abū su Glavecku, o tas rado dūčiai saukų, tai jie manė, kad ir aš "saikas." Todėl ir leido buti visą laiką. Buvo atėjęs dar vienas delegatas, bet tą tuojaus pašalinio. Toliau kalbėtojas tęsė: "Aš niekada nemaniau, kad socialistai, užsidarę duris, galėtų kalbėti apie tokius dalykus, nuo kurių per visą kuną siurpuliai eina. Nedrįstu čia jums atkartoti visko, ką esu girdėjęs konferencijoje. Tik tiek pasakysiu, kad socialistai labai džiaugėsi, klerikalus prašinę, o su tautiečiais, girdi, tai tik niekis. Grigaitis inėšė, kad reikėtų aukų rinkimui boikotuoti, nes iš to socializmui jokios naudos nebūsią. Socialistai labdarybės nepripažįsta. Kiti patarė, kad aukų rinkimą reikią remti ir patiems kokią centą primesti, nes "boikotodami užsitrauksime visuomenės panieką." Paskui, girdi, ką norėsimė, tą su aukomis padarysimė

(Sulyg ankstyvesnių pranešimų, tokių dviejų kalbėtojų p. Pruseika "Laisvės" redaktorius, Red.) Pasibaigus konferencijos posėdžiui, Lazauskas, eidamas gatvę su Glavecku, sakė, kad socialistai negarai darą, laikydami prie uždarytų durų tokias konferencijas ir apie tokius laisvius dalykus kalbėdamiesi. Užtai kitą dieną, kuomet Lazauskas nuėjo į tą konferenciją, tai socialistai jojo netaikę ir ismetę laukan.

Antras delegatas, P. Nagornauskis, labai karštoje kalboje nupeikė socialistų veikimą ir perkirgė, kad "su jais, kaip išgamomis, nesusi-dėsimė." Rustys.

Redakcijos Prierašas. Šiame numerioje telpa p. Glavecko lais-

kas, kame užginama p. Lazausko žodžių teisingumas.

Susirinkimas. Vietinė Teatro Mylėtojų Draugija spalio 15 d. turėjo extra-susirinkimą. Pirmiausia buvo svarstoma konstitu-cija, kuri išnaujo buvo rašyta, bet dėlė kai kurių priežasčių neužbaigta. Pabaigus svarstyti konstitu-cijos klausimus, parvaziavę iš Brooklynio delegatas V. Nagornauskas, kurį šioji draugija buvo pasiumusi visuotinai seimui, iš-davė savo raportą. Kaip p. Nagornauskas aiškino, pasiūstieji tauti-ski delegatai dėjo visas savo pastangas, kad tik kaip galint geriant atlikus savo darbą ir kuodangiau naudos ištrauktis iš seimo, bet, pasak kalbėtojo, tas pastangas dirbti arčiau socialistų, kuriems trukdant, galop, vieton naudingo darbo atlikimo, išėjo tik lėmos, ergeliai ir nesmagumai. Partizantiską socialistų atsinešimas į seime pakeltus klausimus ir nenorėjimas svarstyti tai, ką tautininkai bandė įnešti, privertė tautininkus po visuotinam seimui atskirai susirinkti ir ap-svarstyti tuos svarbius reikalus, kurių socialistų šio seimo dauguma neįsileido seimui. Toksai buvo delegato Nagornausko raportas.

Šiame susirinkime pradėta praktiškai rūpintis aukomis nukentėjusiems nuo karės mūsų broliams Lietuvoje. Nutarta spalio 31 d. suruošti vakarą ir suvaikinti jame du veikalus: "Abejotina Ypata" ir "Aš Numiriau" ir dalį pelno iš vakaro paskirti nukentėjusiems lietuviams. Rengėjai tikisi, kad visi tie vietos lietuviai, kuriems rūpi Lietuvos likimas ir kurie ištikimi nori pagelbėti karės nukentėjusiems savo broliams lietuviams, atsilankys į šį vakarą ir tuomet prisidės prie to bendro ir svarbaus darbo, kuriai dabar stovi prieš Ameri-
kos lietuvių.

K. A. Leliasius.

IS WESTFIELD, MASS.

Nauja draugija. Šio mėnesio 11 d. mūsų kolonijoje susitvėrė nauja draugija vardu "Visuomenės Apšvietos." Draugijos tikslu yra platinti apšvietimą ir remti tauti-skus darbus. Iš pačių pradžių draugijon įsirašė 29 vyrai ir 10 merginų. Prie draugijos gali pri-gulėti kiekvienas lietuvis, prisilaikantis Rymo-Katalikų tikėjimo. Pasekmingesniai darbinimais, naujoji draugija norėtų susizinti su kitomis tos pačios rūšies draugijomis. Veikimas išvieno, vienas kitą remiant, visuomet gali atnešti tikrai naudą kaip vienai, taip ir kitai pusei. Draugijos komitetas susideda iš sekančių ypatų: K. Adomaitis—pirm., Kaz. Jonaitis—pirm. pad., M. Juskevičia—izd., Z. Jegelevičia—protokolių rast., A. Saboris—I pab. ir K. Masaitis—II pab. Prasime kitų draugijų paduoti savo antrašus. Šios draugijos tuometarpinis antrašas yra: "Visuomenės Apšvietos." % A. K. Masaitis, Box 159, Westfield, Mass.

Komitetas.

IS SHENANDOAH, PA.

Užmėdė anglių kasyklose. Rug-sėjo 16 d. Maple anglių kasyklose likosi užmūstas Antanas Arlauskas. Jisai gyvena apie 10 metų pas Joną Maciejūną ir buvo Maciejūnienės tikru broliu.

J. M.

IS CICERO, ILL.

Poseiminis susirinkimas. Spalio 20 d. Jukniaus svetainėje, 4837 W. 14-ta gat., buvo poseiminis Cicero draugijų susirinkimas, kuria-

ne p. A. Sideravičia, pasiūstas Cicero draugijų vardu į Brooklyną isotinai seimui, išdavė raportą apie uždėtojo ant jo darbo atlikimą. Susirinkimą atidarė p. M. Gabraitis, Brolių ir Seserų dr-jos pirm. Atidavęs susirinkimą, pakvietė atvykusius išrinkti susirinkimo pir-mininką. Pirmininku buvo išrinktas p. P. Stankaitis, SLA. 194-tos k. pirmininkas. Jam padėjėju išrinkta p. A. Liutkus, Apšvietos Vyry ir Moterų dr-jos pirminin-kas. Raštininku išrinkta p. F. Streliūnas. Užėmus išrinktajai valdybai savo vietas, pirmininkas paprašė visų užsilaikyti ramiai ir pakvietė delegatą A. Sideravičių išsluoti savo raportą.

Delegato raporte apie seimo veiki-mą aiškiai matėsi partysiviskumo. Nors delegatas buvo pasiūstas abel-nai nuo Cicero draugijų, kurios jojo pasiuntimui sudėjo pinigų ir kurių tarpe yra mažai socialisti-
kųjų, tačiau p. Sideravičia, kaip buvo matyti iš laiškasčių praneši-mų ir iš jo paties raporto, seime elgėsi ne kaipo bepartyvis visų draugijų atstovas, bet kaipo so-cialistų partijos narys. Kaip ga-lima buvo matyti iš p. Sideravičiaus žodžių, netikė buvo Šliupo įnešimai ir abel-nai visas tautininkų veikimas. Panašios pastabos buvo girdėtis publikoje, skaitant p. Sideravičiaus jojo raportą.

Delegatas Sideravičia, išduoda-mas raporta, užsiminė apie p. Strimaity ir nuėjo taip toli, kad Strimaity kalbas sulygino su žimo-mojo juodašimio rusų valstybės dūmos nario Puriskevicius veiki-mu. Pirmininkas pakvietė rapor-tuojantį delegatą kalbėti apie sei-mą, bet nevažiutų į rusų dūmą. Pabaigus p. Sideravičiaus, pirmi-ninkas pakvietė susirinkusius ap-kalbėti girdėtąjį raportą. Tuojaus vienas iš susirinkusiųjų, socialistas, padavė įnešimą, kad raportas būtų priimtas be jokių apkalbėjimų. Susikū, tartum iškalno susitarus, pasigirdo keletas balsų, pareman-čių tą įnešimą. Tuomet pirmi-ninkas pastebėjo, kad susirinkime gali būti kokių nors klausimų są-ryšyje su raportu, ir pastebėjo, kad čia susirinkime yra dar vienas sei-mo delegatas, SLA. II Apskričio pirm. M. Šarka, kurisai galėtų, ra-si, paaiškinti daugiau ką nors publi-kai. Socialistai pasirodė priešini-gi p. M. Šarkos kalbėjimui, pama-tuodami savo nuomonę tuom, kad Lietuvos likimas ir kurie ištikimi nori pagelbėti karės nukentėjusiems savo broliams lietuviams, atsilan-kys į šį vakarą ir tuomet prisidės prie to bendro ir svarbaus darbo, kuriai dabar stovi prieš Ameri-
kos lietuvių.

Trumpoje prakalboje p. Šarka atspirašė, kad nemanęs kalbėti ir todėl nėra prisirengęs. Jisai aiš-
kia ir griežtai pavadino buvusįjį seimą partyvisku, socialistišku. Anot kalbėtojo žodžių, "mės va-
žiavome į visuotiną bepartyvį sei-mą, bet labai apsiavylėme. Socia-listai, kurie turėjo savo daugumą seime, darė, kas jiems patiko. Prasėdėjome posedžioje tris dienas ir, apart dviejų kasininkų iš-rinkimo, nieko nenuveikėme. Vis-kas, ką tautininkai įnešė, socialis-tiskosios daugumos buvo be jokio atsižiūrėjimo atmetama. Ką sakė socialistų vadai, tam jųjį pasekė-jai akiai pritarė. Grigaitis kalė, Mi-chelsonas zalatijo. Seimas buvo vien socialistų suvažiavimu. Svar-bių ir visų lietuvių tautą liečiančių klausimų, kaip tai autonomijos klausimas, socialistiškoji dauguma visiskai neįsileido svarstyti, nes, girdi, kuriuos tai atliksiančios. Tie, partijos rupi Lietuva ir jos ateitis, buvo priversti susirinkti po seimui atskiroje vietoje ir aptarti klausimus, neprileistus prie svar-stymo pačiame seime." Tokia bu-vo daug-maz p. Šarkos prakalba.

Po Šarkos prakalbai, kalbėjo dar keletas žmonių, kiekvienas išrei-šdamas savo nuomonę. Kaip ga-lima buvo matyti, visi kalbėtojai, išskiriant socialistus, buvo nepa-tenkinti tuom, kaip Sideravičia at-liko, ar greičiau neatliko, uždėtają ant jo misiją. Tasai nepasiten-kinimas delegato partysiviskumu ap-siėskė paskui ir balsavimuose dėl le-i raporto priėmimo. Susirinkimas buvo nepaprastai didelis: da-lyvavo suvis 400 žmonių. Bal-suojant gū, už raporto priėmimą balsavo vos apie keturiasdešimt žmonių. Visi gi kiti balsavo prieš. Tokiu būdu raportas likosi atmes-tas, ir tuom pačiu išreikšta papei-kimas delegatui už žmonių užsi-ti-

kėjimo sulaužymą ir partyviskumo įmaišymą tenai, kur jojo turėjo visiškai nebūti.

Vėliaus išrinkta komitetas, ku-
rio tikslu yra sutvarkyti ankų rin-dimo ir abel-nai Lietuvos gelbėjimo eiklą. Komitetan išrinkta šie žmonės: pp. M. Šarka, P. Stankai-tis, A. Mikšis, A. Liutkus ir ponis M. Puscienė.

Reporteris.

Vieno baltius pasakmės. Vietos "susipratėliai," kurie save vadina socialistais, turėjo paruošę savo ba-lių, kurisiai užsibaigė taip, kaip vargu tikėjosi patį rengėjai. Ba-liaus dalyvai, kurių "susipratimas" buvo karštesnis, surengė karštas pestynes. Pribuvo tuojaus dėsės ir 15 "susipratėlių" ir vieną "su-sipratėlę" (lyčių lygumas pas mus, mat, dabojamas) nugalėto ir žino-ma valdiška vieta. Tai mat, kaip tuli vietos lietuviai pasielgia, kuomet jųjį tėvynėje Lietuvoje siau-čia baltiausios nelaimės.

Jos Vaikas.

IS RACINE, WIS.

Margumynai. Šioje kolonijoje lietuvių priskaitoma apie 1000. Tačiau tarp to, rods, nemažo skaitliaus yra visai nedidelė dalis tokių, kuriuos galėtum pavadinti susipratėliais. Bedarbė pas mus testasi suvis metai laiko, ir to-dėl bedarbių yra nemažai. Dau-guma tačiau, kaip galima matyti, nenūžilo tikisi sulaukti gerų laikų ir tatau skubiai eikvoja smulkės ir teismuose paskutinius skatikus, matomai, kad būtų vietos kišeniui-
uose uždirbtiems ateityje pinigams krauti. Sąryšyje su girtuoklybe nekarta pasitaiko ir sunkesnių ar lengvesnių prasižengimų. Nese-nai vienas vietos lietuvis A. Me-lianis likosi pasiūstas dešimčiai metų kalėjimui už kesinimąsi iš-gėdinti savo kaimynės devynių metų mergaitę.

Dėlei bedarbės, išdalies, nusilp-
nėjo ir vietos lietuvių šv. Kazimie-ro parapijos veikimas. Kita su-silpnėjimo priežastim yra čia pat gyvenančio kunigo neturėjimas. Prasidėjus kunig. Slavynui iš vie-tinės parapijos, pamaldų laikyti atvažiavo kunigas iš Milwaukee. Išlaidų dėlei to pasidaro nemažai. Tuom tarpu gi kunigo ant vietos nėra, ir tokio dalykų stovio nepa-rankumą vietos lietuvių katalikai atjaucia. Girdėtis žmonės kalbant apie tai, kad reikių pasirūpinti tu-rėti pastovų pas save kunigą, kurį galima būtų visuomet pasiekti. Reikia manyti, kad ilgai nei bus pasirūpinta gauti nuolatinį klebo-ną.

Parapijos sekretoriaus pasidarb-
vimo sutvėta čia choras, kurį Mi-lwaukee parapijos vargoninkas pa-sizadėjo vesti. Naujasai choras susideda savo daugumoje iš mergi-nų ir vaikinių, dainavusių Lietuo-je choruose, ir todėl, jei vedimas bus atsakanti ir bus kam pasidar-
buoti, galima tikėtis gero choro, kuris, berods, čia būtų pagaiduja-mas. P. Krau—nis.

IS E. CHICAGO, IND.

Vardan teisybės. "Lietuvos" 43-
čiame numerio tilpo iš šios ko-lonijos korespondencija, po kuria pasirašo p. J. Sagaitis. Toje ko-respondencijoje neteisėgai rašoma apie p. J. Motjuką laikytą per L. A. U. Kilubo apvaikščiojimą prakal-ba, buk jisiai užsiuolęs ant šv. Stanislovo draugijos, išvadęs jos narius indijonais ir staciokais. Kaip dalyvėjęs tose prakalbose ir gerai girdėjęs, ką p. J. Motju-kas kalbėjo, aš skaitau savo prie-derme pasakyti, kad p. Sagaitis raštelis yra visai neteisingas ir iš-
kilęs, matomai, per nesusipratimą. P-as Motjukas kalbėjo apie Ame-rikos istoriją, pradedant tuom lai-ku, kada europiečiai pradėjo at-vykti Amerikon. Kalbėtojas sakė, kad tuom laiku Amerika buvo ap-gyventa indijonų, kurie gyveno ne kiekvienas sau, bet turėjo savo pulkus, panašiai į mūsų kluibus, kad galėjęs geriau kariauti prieš savo užpuolikus ir daugiau užkariauti. Apie šv. Stanislovo draugiją visai nieko nebuvo minėta. Antras kal-bas kalbėjo, p. B. Jasulis, tik nusiste-bėjo iš vietinės šv. Stanislovo draugijos, kad jina nedalyvavo tame apvaikščiojime, tuom tarpu kaip iš kitų miestų atvyko net še-sios draugijos. Bet nusistebejimu ir buvo užbaigtas reikalas su šv. Stanislovo draugija. Jokių užs-

buldinėjimų ant draugijos nebuvo. Kiek čia žinoma, p. Sagaitis turi smėniskų kivičių su p. Motjuku. Bet, vieton pas save namie už bagus tokius kivičius, rašinėti pa-nasios klaidinančias koresponden-cijas ir laikraščius, ištikrųjų nela-bai pagirtina. Pipiras.

IS KEWANEE, ILL.

Bedarbė. Prakalbos. Pas mus su darbai visai blogai. Dirbama, vos po 2 dienas. Gal neužilgo dar-tiek nedirbime Čionykštis naci-bininkams žiema reikia susitikti baltisame skurde. Prie tokių są-lygių nepatartina niekam į čia va-žiuoti darbo įieškoti.

Spalio 24 d. buvo pas mus L. S. S. 204 k. parengtos prakalbos. Kalbėjo p. J. Perkunas, apie ka-rės baisenybes ir bedarbes. Pra-kalbos pamarginta deklamacijomis, monologu ir "Dėdės su Po-vylyu Pasikalbėjimu."

Ten Bucys.

Iš Lietuvos.

(Talpinamus čia laiškus paėmėme iš "Amerikos Lietuvos.")

× **Veliuona, Kauno ap.** Iš Pal-niškių kaimo p. Ant. Masačiui ir Westfield, Mass., rašoma laiškas, kuriame parodoma, koksai buvo tenai dalykų stovis pačioje karės pradžioje. Iš laiško matyti, kad iš pačių pradžių visi pabilietninkai buvo paimti iš visos apielinės. Laiškas turi krasas antspaudą rug-pjučio 4 d. Naktį prieš tai Pa-kalniškyje buvo girdėtis kanolių (armotų) šaudymas. Visai apiel-nė buvo prigrušta kareiviai, ati-trauktai iš tolimesnių nuo rube-žiaus vietų. Kareiviai viską nuo žmonių atiminoje ir patį sau nau-dojo. Badas žiuri žmonėms į akis. Visi nuliudę. Iš pat pradžių už-dėta cenzura ant laiškų. Žmo-nėms paliepta kraustytis toliaus nuo rubežiaus. Bet kur ir kaip kraustytis—žmonės nežino. Lai-ske tėvai, broliai ir seseris at-sveikina ir rašo, kad nesitiki daugiau pasimatyti.

J. Stulginskiui, Lawrence, Mass., rašo giminės iš Šaukėnų miestelio, Kauno gub. liepos 19 d. 1914 m. senoji kalendoriaus.

"Visi "pabilietninkai" paimti į kare, kuri pradėta su Austrija ir Vokietija. Iš apielinės dvary pa-imta visi kumečiai, arkliai, veži-mai. Palikta tikta senukai ir jau-ni vyrukai. Žmonės gyvena lyg apmirę."

Zigmui Bilinui, Lawrence, Mass. rašo žmona iš Jėzo, Vil-niaus gub. (originalo kopija žodi-
žodinė) liepos 22 d. 1914 m. (sen. kal).

"...nesitikiu pasimatyti. Pas mus labai didelė "revoliucija": pra-sidėjo karė, sutraukė viską iš visų kraštų. Privaziavo pilnas Jėznas žmonių iš Kauno, Garlevo, Prienų, ir iš kitur. Paėmė visus "pa-bilietninkus" ratninkus, arklus, ve-žimus. Mažai liko svieto pas mus. Vyry vietoje dabar moteris ir mer-gos eina darban su lopėtomis da-ryti "ukreplijų." Panevalia va-ro. Dievas žino, kas bus. Jau ir gamta kitokia: medžius kai-kur iš-vartė, rodos, paukščiai jau nebe-gieda, bažnyčiose nėra parėdko, pa-sidare lyg kokia naktis tamsi."

Toliaus žmona rašo, kad vargu galima bus išgyventi. Dideli kar-ščiai vasarą nūdegino vasarojį, ma-žai užderėjo. (Bijo tapogi, kad tik vokiečiai neišverztų į Lietuvą).

Petras Gugalius iš Grand Rapids prisunėdžia mums laišką iš savo tėviškės, iš Kaupiškių kai-mo, Vilkaviškio pav., Suvalkų gub., kuriame aprašinėja musius, kuriuos jis pats matė savo aki-mis.

Kaupiškiiai (Kopsodze) yra be-veik pusiauaklyj tarp Kibartų ir Vištyčio, 4 verstai nuo Prūsų rubežiaus ir apie 9 ar 10 verstų į pietus nuo Eitkanų ir Kibartų. Laiškas rašytas rugpjučio 25 d., taigi tais laikais, kuomet po kelių mūsų, rusai buvo Prūsų Lietuvon įsiveržę.

Vaikščioja po Negyvičius.

"O dabar mės daugiau nieko nematom, kaip tik ugnį ir krau-ją žmonių ir po negyvičius vaikščiojame..."

"Dabar, kuomet vaina prasidė-
jo, tai Kibartuose išrodė, kad abaiga svieto darėsi. Pirmiau-lai prasidėjo musis armotų nuo Kibartų net iki Matlaukio (bus apie šėši verstai tarp šių vietų). O antru sykiiu tai pradėjo ties-
šmeikiams muštis (Romeikiiai yra apie porą verstų į šiaur-va-
kajus nuo Matlaukio); tai pru-ai mūsų vaiską nuvarė net iki Virbalio giraitės. Tame aržuo-lyne sulaukė juos, o paskui ant-
tytojaus, tai jau ir su armotom atvažiavo pas mus nuo Pajevuo-nio (Pajevonis yra bažnytkie-mis apie 9 verstuose į pietus nuo Virbalio). Tai jau mės turė-jome tada atitraukti iš savo kaimo. Paskui kaip pradėjo eiti vaiskas nuo Suvalkų, tai kaip musės. Kaip pradėjo muštis. Tai kelių aplinkinių kaimų gy-ventojai turėjome toliaus nusi-kraustyti. Ką mės tuomet ma-tėme, tai geriaus numirti, negu antru sykiiu tokias baisenybes matyti....

"Ne kasdieną, bet kas valan-dą mirtis po akių. Sumynė mu-sų pievas ir gyvulių netekom: bet tuščia to. Aršiau, kad, kaip sakiau, ir pati gyvastis kas va-landėlė tik kaip ant plauko ka-bojo...."

Verdami Vokiečių Atsi-prašinėja.

"Budavo, kaip atjoja prūsų žalnieriai tai klausia: "Kur stovi jusų vaiskas?" Tai kaip sakai, kad nežinai, tai tuoj kėsinais gy-vastį atimti. Sako, kad nušau-sią, o kad ne—tai namus uždeg-sią. Tai verdamai atsiprašinė-jame, kad nieko nežinome.

"O kaip atjoja rusų vaiskas, tai vėl klausia: "Ar nematė prusokų vaiko?" Ir taip, ir taip laukia smertis....

"O kaipbuvo tas didžiausias mušis, tai prūsų vaisko syla bu-vo didžiausia. Jie stovėjo ties giraitė, o mus vaisko visur buvo. Viena dalis jo buvo Soudė-nuose (kaimas tuojaus už prūsų rubežiaus), o kita buvo ant mu-sų lauko; trečia dalis buvo Pa-Gražiškiuose.

jevonij, o dar kita dalis buvo

Sumušė Rusus Soudėnuose. "Soudėnuose prūsai mūsų vais-ką sumušė, tai kaip emė bėgti pro mus, tai tik, Dieve mieliau-sis!... Kiti krūvinį, kiti sužeisti... Tai tada mės tik kaip grabe (kape) gulėjome. Rodos, paim-tum ir gyvas žemėn lįstum....

"Tavo broj Jonuką jau pa-čmė į kariūmenę ir išsiuntė į Alytų, ant Nemuno kranto. Kaip jis ejo iš namų, tai verkė tėveliai ir jis pats verkė. Ir pats butum ašaras šluostęs, jeigu butum visa tai matęs.

Nuvijo Vokiečius į Prusus.

"Visko ir aprašyt negalima, ką mės čia savo akimis matėm.... O dabar jau prusus nusivijo, tai šuvių beveik jau negirdėt. Tai dabar iš mūsų gmino (Kaupiškiu gm.) turi kožną dieną važiuoti 70 padvadų į Gumbinę (Prusuo-se). Kaip išvažiuoja, tai kelias dienas neparvažiuoja.

"O dabar pranešiu dar vieną naujieną. Pas mus pranešė, kad kuriems šiuosmet reiks eiti į vais-ką, tai jau už 8 dienų ims."

Vladislavui Lukoševičiui, So. Omahoj, Neb., rašo iš Lažardžių kaimo, Raseinių pavieto, Kauno gub. (Lažardžiai yra apie 8 ver-stai į piet-vakarius nuo Katinėnų, prie Akmenos upės ir apie 40 ver-stai tiesioj linijoj nuo prūsų rube-
žiaus). Laiškas rašytas rug-sėjo 2 (15) d.

Girdėjo Kanolių Sviene.

"...Jau trečia savaitė,—rašoma laiške,—kaip pas mus vainos yra. Buvo girdėti pas mus namuose ar-motų šuviai nuo prūsų rubežiaus. Visur pas mus išlipdinti popieriai, kad bus imti kariūmenėn 19, 20 ir 21 metų vyrai. Prasidėjus kare, gyvulius iš visur varo. Arklų ir karvių pilni keliai. Už arklus už-mokėjo, o už karves nemokėjo. Kas nor gauti užmokestį už kar-ves, tai turi važiuoti pinigų atsi-imti į Vilnij.

"Nekurie žmonės gyvulius turė-jų pakavoję miškuose, tai jų ne-paėmė, o kurie ukininkai turė-jų namie, tai tie turėjo gyvulius at-
duoti ir patį į Šiaulius ant gele-žinkelio pristatyti. Vainas žmo-nės, pajutę, norėjo išparduoti, bet niekas neperka. O dabar yra kup-čiams prisaikta nieko nepirkti."

Viskas yra pigu, 10 kiaušinių 10 kapeikų.

"Musų Katinėnų kunigas renka pinigūs ir siunčia juos sužeistų ka-reivių užlaikymui.

Girdi Apie "Turgų" Tiltelį.

"Musų ruskis turi užėmęs pruso Tiltelį ir atsibuvo pirmas ruskas turgus Tiltelėje. Čia žmonės taip apie tai pasakoja (ar teisybė, ar neteisybė, tas nežinia).

"Tiltelį rusko vaisko laike tur-
gaus buvo 700, o turgun privaziavo labai daug vokiečių. Ant galo tie vokiečiai susibuntavojo, pradėjo šaudyti iš revolverių ir rusko žmo-nės, ir aficerius su peiliais suabė. Tai sako, kad iš 700 beliko tik 200. O dabar tokis prikazas yra duotas: kožnam vienam mušti vo-
kiečius, kame kas kur tik vokie-tį pasitikai, o už nuovijimą vokiečio, sako, gausite nagradą. Iš kur tas prikazas duotas, nežinia, tik taip žmon's pasakoja. Ir ant vokie-čių labai iširdę, nes čia žmonės pasakoja, kad vokiečiai vaiskas kaip sugauna su mažais vaikais, tai laužus uždegą ir kepina vaikus kaip kopustus. Tai kas kur, sako, ras vokiečių, tai kad nepaleistų gy-vo ir kad jam tokį atlyginimą duo-tų, kaip jis daro su mūsų žmo-nėmis.

Gaisrai Nuo Prūsų Matyt.

"...Ateina, matyt, svieto pa-baiga,—rašoma toliaus laiške,—Diena po dienos taip su baimė nakties sulaukę, visose pusėse, nuo Prūsų šalies matyt gaisrai.... Matyt, kaimai dega. Kur vokie-čiai užima Lietuvos kampą, tenai nelieka nei vienas gyvas. Iš-pjausto mūsų žmones, budinkus sudegina. Žmonių mažą yra, jau-nų vyrų visai nematyt, liko tik piemeneliai ir seneliai.

(Šitas aprašymas, be abejonės, yra dikečiai nekuriuose vietose per-dėtas ir parodo tik, kaip visokios pasakos, iš lupų į lupas eidamos, pasididina ir išauga net iki di-džiausių baisenybių. Suvo keliu, žmonės, be abejonės, tokiems gan-dams tiki, nes patį negali paskaly patikrinti, ir tas parodo, kokioj baimėj jie gyvena, ir kokių baiseny-bių jie gali pridribti, keršindami savo priešiui už tai, ką jie girdėjo jis yra padaręs. Negalima juk tikėti, kad vokiečių kareiviai "kep-tų vaikus laužuose kaip kopustus," lyginai negalima tikėti, kad rusų valdžia duotų "prikazus" nepa-leisti gyvo nei vieno vokiečio. Ka-rėje yra kuoaštariausiai užginta ci-viliškiems žmonėms (t. y. ne ka-reiviais) kištis karėn su ginklu rankose. Red.).

"Duok rublį!" Antanas Pažera iš Torononto, Kanadoje, gavo laišką iš Pašerų sodžiaus, Suvalkų gub. Laiškas rašytas karės pradžioje. Jame, tarp kitko sakoma taip:

"Užėjo vaisko rusko į kaimus didelė daugybė. Per mūsų Pažer-jų kaimą, per kurį eina vieškelis, maskoliai eina atsiskyrę nuo pulkų. Ateina ir prašo—tai valgyt, tai pi-nigų. O jeigu nieko neranda trio-boj, tai patį nueina į svirną, at-muša duris ir ima viską, kas tik

jiems tinka. O labiausiai įieško ir prašinėja pinigų—"Dai rublį," —vis sako.

O jeigu mato, kad gali juos pa-matyti aficeriai, tai jie tuomet nie-ko nesako ir tokiu keliu neina, bet eina taip, kad aficeriai nematytų —kur per sodą ar per užpakalį, išardo statinius ir per ten lenda, nes aficeriai juos bausti, tai bijo. Nėra mums kur nuo jų nei pasi-kavot, nes pilni jų kaimai, pilnos girios ir pilni laukai; kaip nely-ginant vasaroj vodu, tiek pas mus dabar vaisko."

Telšiuose Svieto Daugybė. Kazimierui Izeliui, Windber, Pa., rašo iš Kretingos, Telšių pavieto, Kauno gub., pačioj karės pradžioj: Žmonės apielinėse danginasi kur kas išmano. Geležinkeliai ne-veža žmonių nes veža tiktaiai vais-ką. Gyvulius visus atėmė ir iš-
varė ant Mazeikių, o ten gal iš-bado dvės. Priėmė karves, kiau-les, avis ir kitus gyvulius. Aš da-bar esu Telšiuose, esu paskirtas prie vaiko ant arklų ant Kretin-gos valsčiaus.

"Mobilizacija yra pilna—visų za-pasų ir ratininkų pirmo skyriaus, 5 metų. Kas yra svieto ir gyvulių Telšiuose, tai negali nei apsky-ti.... Aš neketinu keltis iš vie-tos, busiu Kretingoj—kas bus tai bus"....

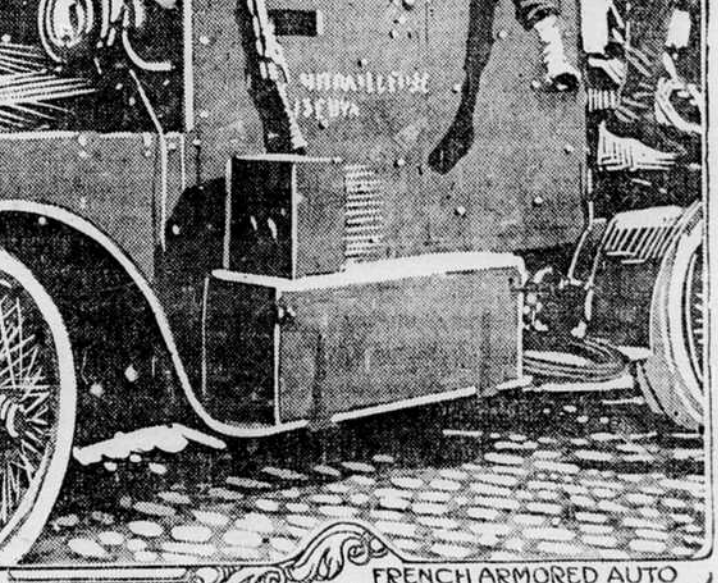
Keturi Broliai Karėj. J. Stumbrui iš Bridgeport, Conn. rašo jo brolis iš Pandėlio parapijos Kauno gub.: "Duodu žinot tau, broleli, kad mūsų brolius paėmė karėn: Anta-ną, Jurgį ir Pranciškų. Pirmi du bilietininkai, o Pranciškus—opol-čencas. Tai visus tris sykiiu iš-vežiau Skapiškui. O iš Skapiškio nuvežė juos Alexandravon. Iš Alexandravos Antaną su Jurgiu išvežė Kaunan, o Pranciškus yra prie arklų pristatytas, bet nežinau, kur jis išvartas ir arklų daug išvarė, bet mūsų tai netiko mie-ron.

"Nuo brolio Stanislovo iš Peter-burgo neturim jokios žinios. Ne-žinau, ar jo pulką išvarė karėn, ar ne.

"Aš ir pats nežinau, ar ilgai čia busiu. Man šiuosmet reik sto-ti liosnosna, o neužilgo bus prizi-vas, tai nežinau, kur pateksiu. Lik sveikas!"

Sako, Jau Apsiprato su Kare. Iš Leipalingio, Seinų pav., Su-valkų gub., V. J. rašo B. K. Ba-lučiai rugsejo 1 d., taigi dar prieš vokiečių įėjimą Suvalkijos: "Žinote ir tą, kad jūsų broj Juozą paėmė, kaip atšarginį. Da-bar tik tiek jums parašysiu, kad jis dar gyvas ir sveikas. Jis daly-
vavo mušyje su vokiečiais po Fi-lipavų, Suvalkų paviete. Sako, iš-liko gyvas. Dabar kaip šitą laišką rašau, jis yra Suvalkuose, bet kas valanda tikisi, kad vėl eis į mu-sio lauką. Jis man rašė apie 5 laiškus, iš kurių matyt, kad jis ka-rės nelabai bijo.

"Ukininkams apie mus dabar tikra bėda: galvijus paima, reik (Užbaiga ant 5-to pusl.)

Francų apkaustytas automobilis, kurio pasažierius plieninės sienos apgina nuo priešo kulkų.

NUO REDAKCIJOS

Vist laikraščiai siunčiami rankraščiai turi būti pažymėti autoriaus parašu ir adresu. Pasirašantieji prisiima atsakymą už rašytą. Redakcijos žiniai, ir savo tikrąjį vardą.

Redakcija pasilekia sau teisę atsiųsti rašytą, jei rankraščius trumpinti ir taisyti.

Netikamas laikraščiu rankraščius Redakcija, pareikalaus, gražina autorui atgal jo išsiųstas.

Reikia visada rašyti plunksna ir tik ant vienos popiero pusės, paliekant plačias tarpas tarp eilučių.

Apžvalga.

Žodžiai ir darbai. Praeitą savaitę Amerikos lietuvių visuomenė turėjo dar vieną progą pamatyti, kaip dešimties sparnais žiūri į tautos reikalus, kurių apgynę ir reikią jįsi skelbią. Berods, kiekvienas seką mūsų viešąjį gyvenimą galėjo senai jau pastebėti, kad nesuderėjimą, kuris apsirėškia tarp to, ką to sparno vadai sako ir daro. Ypačingai aiškiai tasai nesuderėjimas apsirėškė visuotinio seimo klausime, kuomet Amerikos lietuviams jie davė griežtą ultimatumą: ar visi vienybėje mums vadovaujant, arba mes atskirai sau. Ir tai potam, kaip dešimties organas tiek daug kalbėjo apie vienybę, apie bendrą veikimą. Kaip viskas iki šiol rodo, "Draugas" ta vienybę supranta gan keistoje formoje. Kitos sriovės, kurios taipogi norėtų, kiek galima, veikti bendrai, negali jokiū būdu sutikti su tokiu bendru veikimu, kokį proponavo dešimties. By kitos sriovės sutikimas su "Draugo" reikią išnykima tos sriovės kaip savystovio gaivalo, pavirtimą į dešimties partijos skyrių, kuris turėtų tiktai vieną teisę: laukti paliepių iš generalio štabo, esančio prie "Draugo". Su tuom negali sutikti jokia savystovė ir savo principus gerbianči sriovė.

Koki yra dešimties vadų norai, galima pamatyti "Draugo" 43-čiame numeryje. To laikraščio redakcijai p. Gabrys pasiuntė laišką: "Lietuvių Centro" apie sušaukimą konferencijos Londono ir pakvietimą į ją J. Gabrio, Dr. J. Šliupio, B. K. Balučio ir kun. F. Žilinsko. (Tasai laiškas, kaip galima suprasti iš "Draugo" žodžių, buvo savo turiniu tolygus laišku, kuris buvo pasiųstas "Lietuvos" redakcijai nariui B. K. Balučio ir atspausdintas praeitame "Lietuvos" numeryje). "Draugas" tačiau paties laiško neįsileidė ir savo skiltis ir vieton jo padėjo tik tai savą pastabą apie jo turinį. Pastaboje rašoma:

Nužadame tokios konferencijos didelę svarbą, mes lauksime iš jos svarbių nutarimų ir dar svarbesnių darbų ateityje. Tačiau atsargumo vedami, kol išreikšime pilną to centru pasitikėjimą ir jo direktyvomis seksime, mes turėsime palaukti pilnesnių žinių apie tą centrą, butent, kas ir kaip jį sudaro, kokius uždavinius jisai yra sau pasibrėžęs ir t.t. Pirmame jo žingsnyje su Amerikos lietuviams mes matome didelę stoką pažinimo vietinių santykių, ir ypač paskutinių čia buvusių atsitikimų. Mes nieko neturime prieš tai, kad Amerikos lietuvių atstovauju kun. Žilinskas, arba kad p. Balutis. Tačiau mes manome, jog mūsų visuomenės negali atstovauti tokie žmonės, kurių veikimas yra ne statomasis, bet griaujamasis. Tokių žmogumi skaitome Dr. Šliupą. Beto turime pastebėti, kad nėra kviečiami tokie žmonės, kurie senai jau čia turi didelį visuomenės pasitikėjimą ir kuriuos rimtoji visuomenė Chicago politiskame seime įgalioja veikti tėvynės reikalais. Centras, kviesdamas amerikiečius į bendrą veikimą, mūsų nuomone, turėjo mums pranešti šiek tiek daugiau žinių apie save. Dabar mes žinome tik vieno žmogaus pavardę. Tą žmogų mes labai gerbiame, tačiau kada yra laisvas visos tautos likimas—turime būti atsargūs.

"Draugo" Redakcija.

Jeigu "Draugas" yra atsargus, tai labai išmintinga. Bet visa bėda tame, kad tasai atsargumas truputį pertoli nueina. Bebudamas atsargiu, D. nuvažiuoja iki to, kad kiša lazda "Lietuvių Centru" ir ratas (matyt, bijodamasis, kad tasai centras permarmariai neįsivažiųotų ir nesukiltų).

Minimasai centras, kaip iš visa ko matyt, nori susiepti apie savo darbą kaip galint platesnius sluoksnius. Išskiriant social-demokratų, jisai kviečia visus. Tarp kviečiamųjų mes matome iš vienos pusės kun. Žilinską kaip katalikų sriovės atstovą; iš kitos gi pu-

sės, laisvamanis atstovauja Dr. Šliupas. Centras parodė toleranciją, bet, o nelaimė! ir "didelę stoką pažinimo vietinių santykių." Tasai centras parodė didelį neuzdagumą ir visiško etiketo nežinojimą. Jisai "turėjo mums (t. y. "Draugo" redakcijai, "Liet") pranešti šiek tiek daugiau žinių apie save." Centras to nepadarė. Bet centras dar toliaus nuėjo: jisai nesuėmė iškalno su "Draugo" ir nepaklausė jo, kokie žmonės tiktų Londono konferencijai, kokie ne. "Draugas" neturėjo progos uždėti ant pakviestųjų surašo savo "leidžiu." Centro nariai, pripratę prie rusiškos cenzūros, emė ir užmiršo, kad čia Amerikoje čia laikraštis "Draugas", kurio redakcija būtų galėjusi atlikti rusiško cenzoriaus rolę. Istikrųjį, centras parodė, "didelę stoką pažinimo vietinių santykių." Bet "Draugas" taip gerai pažindamas "vietinius santykius" užmiršo, kad prieš kiek laiko jisai kvietė prie kuogreičiausio veikimo, o centro susirašymas su "Draugo" redakcija būtų ta kuogreičiausio veikimo nustums toli-gražu ne taip artimon ateitin.

"Vietinių santykių" "pažinimas" kurio "Draugas" nepripažįsta centrai, yra labai aiškiai išreikštas pačiame "Drauge." Ir tas "pažinimas" rodo, kad, jeigu "Draugui" būtų leista parinkti atstovus Londono, tai nuo dabartinio sudono būtų mažai kas likę. Labai gaila, kad Anglijoje nėra federacijos ir kad negalima surengti tenai savo kongreso. Jeigu taip būtų, "Draugas" be abejonės, visai ką kita užgiedotų, negu kad jisai praeitame savo numeryje giedoj.

Lietuvių visuomenė privaletų atkreipti atydą į tą politiką, kurią pastaruoju laiku spartiai varo "Draugas." Ir ypačingai turėtų atsisūgti lietuviai katalikai, nes jųjų vardu "Draugas" naudoja savo politiką varyti. Toji politika nieko bendro neturi su tikėjimu; vien tik juom jinai dengia. Tikėjimas yra tiktai įrankis, kuriuom mažas būrelis naudojasi, kad pačmus visuomenės reikalus išimtinai į savo rankas. Geriausias tos politikos reiškęs Lietuvoje yra "Saltinis," kurisai galop darsi-varė iki žinomo "incidento" su Dr. J. Basanavičium laike paskutinių rinkimų rusų valstybės dumon. "Saltinio" laimėjimas tuomet visų padorių žmonių, katalikų ir nekatalikų, akyse buvo didžiausiu moraliskiu pralaimėjimu, nes "Saltinio" darbas buvo paremtas ant vilgūstys ir apgavimo. Jau ne kartą mūsų nurodyti "Saltinio" užspūdinėjimai ant kitai-paanančių žmonių su pavardžių apskelbimu yra tolimesniais diegais to "saltininės" politikos, kurią dabar auklėja "Draugas" ir stengiasi prigdyti pas mus.

Katalikystė, kaip sakėme, nieko bendro neturi su ta klerikalizmu vardu žinoma politika. Kiekvienas rimtas ir tikras katalikas lygiai smerkia tą politiką, kaip ir nekatalikas. Krikščioniškumas yra meilės, atleidimo ir pakantos mokslas, ir jisai savo dvasia yra griežtai priešingas klerikalizmui, kuris neapykanta, persekiojimą ir priepaūda turi savo įrankiais.

Rimtas ir svetimas nuomones gerbiančias žmogus nieko negali turėti prieš tai, jei katalikai telkiasi kruvon, organizuojasi į draugijas. Jei kiti tikėjimų ir nuomonių žmonių turi tą teisę, tai būtų neliogišką nepripažinti tos pačios teisės ir katalikams. Organizatyvis darbas, kaip spėkų vienijimas ir didinimas, yra naudingas. Bet kuomet į tą darbą įsimašo ir vadovystę pačias žmonės šaukiant, kad, girdi, mes vieni esame teisingi, mūsų dauguma, mes turime viską vestį ir daryti, kiti visi yra kenksmingi ir naikintini, tai į krikščionių darbą įsimašo toli-gražu nekrikščioniškas gaivalas, kuriam kiekvienas meilės ir pakantos šalininkas turi būti priešingas. Tas "mes" istikrųjį yra paprastai nedidelis klerikalizmo auklėtojų būrelis, kurisai, negalėdamas pats viešai atsistoti, pasislėpė po tuom parankiu "mes."

Tikybės ir klerikalizmo sumaišymas vienon kruvon yra visa to būrelis galybė. Klerikalizmas yra prisigirtinęs ne vien prie katalikybės. Jisai stengiasi kiekvieną tikėjimą išnaudoti savo tikslams. Klerikalas gali visai nebūti tikintčiu. Užtenka jam tiktai prisiminti tokiu. Sakoma, kad garsus rusų Pobedonoscevas nebuvęs tikintčiu

žmogum. Bet jisai buvo pravoslavų bažnyčios vadu ir paverge į politikos tikslams. Pobedonoscevas buvo tipišku klerikalui ir, jei tikėti pasakojimams apie jo netikėjimą, dar hypokritu (veidmainiu). Pas mus, lietuvius, rasi, taipogi galima būtų užtikti žmonių, kurie patys netiki ir į bažnyčią ir į tikėjimą žiūri tiktai kaip į įrankį.

Tikri katalikai, be abejonės, pasmerkia tokius žmones, nes jie, katalikai, mato, kad tie žmonės daro savo įrankiu tai, kas katalikui, kaip ir kiekvienam, yra brangiausia ir įvenčiausia—tikėjimą, kurisai pats savyje yra tikslu ir niekeno nepriavali būti vartojamas kaip įrankis. Tasai iš katalikų pusės išėmęs pasmerkimas klerikalizmui politiskam smerkimas ir visam klerikalizmui.

Šiandien, berods, yra daug žmonių tarp lietuvių katalikų, kurie pasidavė klerikalizmo bangai vien tik dėlto, kad neįstengė įžiūrėti, kad klerikalizmas, nors apvyniotas katalikybės skraiste, istikrųjį yra tiktai klerikalizmas, daugiau nieku. Tarp lietuvių katalikų yra daug tikrų tėvyniųjų, trokštančių savo tautai gerovės ir palaimos. Tokie žmonės yra verti kuodidžiausios pagarbos. Jie gali įnešti savą naudą dalį į tvieriamąjį lietuvių darbą. Tie žmonės yra toli nuo minčių tarnauti klerikalizmui. Ir, kaip mes tikime, ateis valanda, kuomet jie visi pamatys tikrojo šviesoje tuos kelis, kurie šiandien prisipyrę stojasi prie lietuvių katalikų gyvenimo vairo ir nori, į jį pakreipti visai kiton pusėn, negu kad pažanga ir krikščioniškumas reikalauja.

Is visa ko aukščiausio rašyto galima aiškiai rasti atsakymas ir į klausimą, kurį "Draugas" po kelis kartus jau uždavė, butent: kas yra klerikalizmas ir kame skirtumas tarp klerikalizmo ir katalikybės. Trumpai suglaudus, atsakymas galima būtų formuluoti: klerikalizmas yra sriovė, kuri, pasivaduo-dama tikėjimu (mūsų atsitikime, katalikybė), siekia politikinių tikslų. Katalikybė, kaip tikėjimas, yra pati savyje tikslas. Tame slepiasi ir priešingumas tarp klerikalizmo ir katalikybės. Pastaroji, kaip tikslas, turi būti savyta; klerikalizmas gi stengiasi ją nužeminti iki įrankio. Katalikybė, savo pamate turėdama krikščioniškumą, yra pakanti ir visai priešinga klerikalizmo dvasiai, susidariusiai iš kolektyvio tulos žmonių grupės egoizmo ir todėl nekrikščioniškumo.

Kad lietuviai katalikai sustiprės—lietuvių visuomenė iš to nėra jokių pavojaus. Bet kitas klausimas, kuomet įsimašo klerikalizmas. Pastarasis šiandien matyt kečia savo galvą. Jisai stengiasi apimti katalikybę ir per ją užvie-patauti mūsų viešąjį gyvenimą. Klerikalizmas, o ne katalikybė, buvo padikuota ta "Draugo" išraiška, kurią mes šio straipsnio vardu žinoma politika. Kiekvienas rimtas ir tikras katalikas lygiai smerkia tą politiką, kaip ir nekatalikas. Krikščioniškumas yra meilės, atleidimo ir pakantos mokslas, ir jisai savo dvasia yra griežtai priešingas klerikalizmui, kuris neapykanta, persekiojimą ir priepaūda turi savo įrankiais.

Prie čia gimusių istaučėjimo klausimo. Nuolatinis skundu gir-dis mūsų spaudoje ir visuomenėje balsas, kad čia, Amerikoje, gimusioji lietuvių gentkartė istautėjanti, savo daugumoje nesusedant su lietuviams, beveik nedalyvaujanti Amerikos lietuvių viešajame gyvenime, nemokanti savo kalbos ir t.t. Paprastai paaima-nojama, padejojama, kad ilgai-niu Amerikoje lietuviai, kaip tautai, turėsia išnykti, ir tuom pasitenkina. Retai kuomet steigiamasi pažiūrėti į to apsirėškimo priežastis, o jeigu ir pažvelgama, tai dažniausiai labai paviršutiniai. Dar vieną kartą prieinama prie to opaus klausimo "Draugo" 43-čiame numeryje. Tenai p. Jon-s savo "Bruožuose" rašo:

Svarsto ir svarstos mūsų veikė-jai klausimą, ar lietuvių jaunoji karta galės išlikti gyva, ar nenu-stos į tautiškuom? Sunkus klausimas. I jį galėtų atsakyti pats gyvenimas. Mes matome šiandien, kad labai mažas skaičius čia augusio jaunimo dalyvauja lietuvių viešame gyvenime. Surandame kel-tą mergaitę prie mūsų rengiamų teatrų, vakarėlių, vaikinių vargių sumedžiosi. Kur gi jle dingo? Anglų pramonėse, kilbuose ir kitose istaigose. Ten jie su-tiekiamas progos gerai prasimank-šinti, pasilinksmiti, pamatyti tik-rai gerų veikų. Ką gi gali mūsų

tautiečiai suteikti savo čia augusiems broliams. Labai mažai. Mūsų teatras dar silpnas, tokie netinkami veikalai vaidinama, kad be abejonės negali nieku patraukti, mūsų publika dar nepriarius prie-rimto veikalo, nemoka užsilaikyti laike vaidinimų. Neskyt net du-mais vaisina svečius. Ir jai tas leidžiama. Jeigu į tokį vakarą ir pakliuva čia augęs lietuvis, tai jis tiktai "dėl fonų" (jį išsireikšias) dalyvauja. Taigi, jeigu mes norime, kad mūsų čia augusi karta liptų prie mūsų, kilkime augstyn ir vykinės kitas tautas, kitaip nieko nenuveiksime.

Abelinas klausimas apie lietuvių, kaip tautiško gaivalo, likimą čia Amerikoje vargu ar gali turėti didi išrisimū. Tam, kurisai bent kiek arčiaus pasistengė prisiziūrėti į išeivijos gyvenimą, labai aišku yra, kad išeiviai galutinėje pasekmėje istautėja. Ir tas yra ne vien tik-tai su išeiviais tautų, stovinčių ant žemų kultūros laipsnių, bet lygiai tas pat pastebama tarp išeivių tokių tautų kaip vokiečiai, francuzai ir kiti. Tai yra asimiliacijos veiksnis, prieš kurį negalima atsispirti. Tas gali būti mums nemalonu ar neigistina, bet pats faktas nuo to nei kiek nesimaino.

Patys išeiviai, suprantant suau-gusius ir subrendusius žmones, iš-kelivusius Amerikon, vargu gali istautėti pilnoje to žodžio pras-tinėje. Is mažens įskieptinti ir įsi-kunę žmoguje diegą vargu gali būti vėlesniam amžiui visiškai sunaikinti. Gimtinėje, tam tikrose gyvenimo sąlygose susidaręs po-būdis, įgyti papročiai negali būti pakeisti visiškai kitonaiskias. Žmo-gus gali priimti naujos savo šalies kalbą, gali taikintis kuolab-jausiai prie naujojo gyvenimo są-lygų,—vistiek to, kas iš pat ma-žens įkrito žmogaus sielon ir ten sustvirtėjo, kas virto jojo dvasios pamatu, kas sudarė jojo branduo-lį, negalima bus išrauti, nes nega-lima išimti iš žmogaus vieną sielą ir pakeisti jąja kita. Tai yra psi-chologijos dėsniis. Naujos ir vi-sai kitoniskos gyvenimo sąlygos negali neturėti įtakos į žmogų. Jos jį didesniame ar mažesniame laipsnyje pakeičia, bet jos negali padaryti pilnai tokiu, kokiu yra išeivinis. Lietuvis, atvykęs Ame-rikon, gali suamerikonėti, supran-tant po tuom žodžiu vietinės kal-bos priėmimą. Jis bus suameriko-nėjusiu lietuviu. Jame am-žinai gyvuos, didesniame ar ma-žesniame laipsnyje, tokios ypaty-bės, kurias išauklėjo vien Lietu-vo gyvenimo sąlygos ir kurios niekuomet neleis jam pasidaryti amerikonu pilnoje to žodžio pras-tinėje. Apie tokį lietuvių bus sako-ma, kaip minėta, kad jisai suameri-konėjės, bet lietuvių jisai visuomet pasilieks.

Kas kita yra su čia gimusiaja gentkartė. Jisai išauga jau vietos gyvenimo sąlygose, kū-bios išauklėja visai kitoniską dvasią negu ateivio. Čia gimusiai gentkartei nereikia perkesti to sun-kas asimiliacijos proceso, per ku-rį daugiau ar mažiau turi pereiti kiekvienas ateivis. Jos ir intere-sai yra visai kitoniskai. Ateivis gyvena dvejuopu gyvenimu: reflek-syviu, savo apeistos gimtinės, ku-rį negali būti išdildinta iš ateivio atminties, ir vietiniu realiu gyvenimu. Čia gimusio siela yra, taip sakant, sudaryta iš vieno gabalo. Vietinio gyvenimo reikalai yra vie-nintelė medžiaga, kuria maitinasi išeivinis ir kuri jį sudaro. Tame pamatinis skirtumas tarp ateivio ir išeivinio.

Kaslink Amerikos lietuvių išeivio galima pasakyti, kad domi-nuojančiu veiksmu jųjų gyvenime yra refleksyvis (paločio žodžio prasmeje). Išeivis lietuvis visuo-met daugias gyvena atminimais apie Lietuvą negu vietiniu gyvenimu. Visa, kas liečia Lietuvą, stovi artimiau prie lietuvių išeivio širdies negu vietiniai reikalai. Čia gimusiam gi lietuviui pirmoje vie-toje stovi čionykščiai reikalai. Kaip vienas, taip ir kitas padėjęs yra pilnai naturalis, ir pagi-rimais ar papeikimais tokio dalykų stovio negalima perkeisti.

Vaisinimas dumais, lietuvių išeivio nepriaugimas visai nėra čiagi-sio jaunimo dalyvauja lietuvių viešame gyvenime. Surandame ke-ltą mergaitę prie mūsų rengiamų teatrų, vakarėlių, vaikinių vargių sumedžiosi. Kur gi jle dingo? Anglų pramonėse, kilbuose ir kitose istaigose. Ten jie su-tiekiamas progos gerai prasimank-šinti, pasilinksmiti, pamatyti tik-rai gerų veikų. Ką gi gali mūsų

tautiečiai suteikti savo čia augusiems broliams. Labai mažai. Mūsų teatras dar silpnas, tokie netinkami veikalai vaidinama, kad be abejonės negali nieku patraukti, mūsų publika dar nepriarius prie-rimto veikalo, nemoka užsilaikyti laike vaidinimų. Neskyt net du-mais vaisina svečius. Ir jai tas leidžiama. Jeigu į tokį vakarą ir pakliuva čia augęs lietuvis, tai jis tiktai "dėl fonų" (jį išsireikšias) dalyvauja. Taigi, jeigu mes norime, kad mūsų čia augusi karta liptų prie mūsų, kilkime augstyn ir vykinės kitas tautas, kitaip nieko nenuveiksime.

Lietuviai išeiviai, galima būtų sakyti, yra užsidarę į savą tam tikrą gyvenimą, kurisai labai mažai susisiečia su visu vietiniu gyvenimu. Jie norėtų, kad ir čiagimiai apsirubežiuotų tuom pačiu gyvenimu. Dėlei augščiaus nurodytų priežasčių, tas yra negalima.

Jeigu norima, kad čia užaugusioji gentkartė neatsitolintų nuo lietuvių, tai vienintelis matomas iš-ėjimas yra tame, kad išplatinti mūsų viešojo gyvenimo reikalų apy-šius, susisiekti arčiaus su šios šalies gyvenimu, įsileisti didesnę jojo sriovę savo tarpan. Tuomet čia gimę jaunuolis ar jaunuolė ras daugiau pažįstamas ir artimesnes sąlygas, kurios tampriau suris jį ar ją su atvykusia iš užjūrio gent-kartė. Tinkamu ir išmintingiu auk-lėjimu čiagimiai gali būti padaryti susipratusiai ir savo tautą mylin-čiais lietuviams. Daug yra tame sunkaus darbo, bet kito kelio nesima-to. Didesnis rūpinimasis šios šalies reikalais ir jaunosios gent-kartės auklėjimo paėmimas į savas rankas gali pagelbėti tam, kad dar kelios gentkartės bus lietuviskio-mis. Jeigu gi nebus to daroma, jei bus norima čia gimusių jaunu-menę atskirti nuo vietos gyvenimo ir uždaryti jąja refleksyviu išeivio gyvenimu rubežiuosna, tai nieko nuo nebus atsiekti. Tai bus pa-stanga nusikreipti nuo natūralių dėsnių, ir tokiai pastangai bus lemta nepasiekti. Tai kysimas prie gyvenimo duoda vietą gyvenime. Toksai yra gamtos dėsniis, ir, vien jį pildant, galima tikėtis pasiseki-mo.

Lietuvos laikraštijoje. Is Lietu-vo ateina sulyginamai mažai ži-nių. Tenykščių laikraščių atvyksta pas mus vos vienas kitas numeris. Kiek galima suprasti iš pranešimų, karė padarė šokiškas-tokias permai-nas Lietuvos laikraštijoje. "Sal-tinis" praneša, kad "Vienybė" pa-liovusi ėjusi ir prenumeratoriams duoda po vieną "Vilties" numerį į savaitę. Klaipėdos "Apžvalga" paliovė ėjusi.

Karės Vaizda iPrusuose. "Rygos Garse" telpa straipsne-lis apie mušius Prūsų Lietuvoje karės pradžioje. Nuo to laiko, kaip tasai straipsnelis rašyta, daug kas persimainė. Rusai, išpradži-tyr padsekmingai Vokietijon įsi-grūdę ir beveik Vislos (Vistulos) pasiekę, buvo vėliaus atstūmti atgal per rubežių, ir Suvalkija virto mušių lauku. Laimės ratas pasikl-vėl pasisuko, ir rusams pasi-sekė išguiti vokiečius. Dabar abi kariūnenės (Rusijos ir Vokietijos) stovi viena priešais kita pa-čioje Suvalkijos parubežėje. Straipsnelio spausdinimo laiku vokiečiai buvo nusirę iki Mariampolės ir tenai buvo ką tik pasibaigę smarkus mušis. Straipsnyje rašoma:

Nuo Eitkunų beveik nieko nebe-liko. Viskas sušaudyta arba su-deginta. Krautvių prekės išbar-stytos tarp griuvėsių. Stotų įtai-syta Raudonojo Kryžiaus lazare-tas. Prie rubežiaus geležinkelis sunaikintas, toliaus tobera nelies-tas. Vokiečių geležinkelio linija siauresnė, bėgės reikia pertaisyti. Gumbinėje paliktas tik vienas vo-kiečių traukinys, kuriuo dabar nau-dojasi rusai. Geležinkeliečiai kar-reiviai uoliai dirba prie geležinke-lio pataisymo.

Is pradžios miestuose ir ant laukų žmonių nebuvo galima ma-tyti, apilinkė išrodė kaip išmirus. Bet dabar gyventojai po truputį pradeda grįžti. Kaimietis, sukro-vęs visą savo šeiminą ant plaučių ratų ir reikalingiausius daiktus, nuvažiuoja atgal už kokių 30-50 var-stų. Biednesnieji, kurie arklis ne-turėjo, veža savo mantelę ant tačkos, bei ratelių. Dvarininkai ir fabrikantai, žinoma, nemaną grįž-ti,—jie mat prie pinigų.

Galima pasergėti, kad valdzia-rupinas remti daugias augstesni-juom, kaimiečiai gi daro visai liudną įspūdį. Visi nešioja medines klampes ir batus užsimauna, regis, tik per didžiausias šventes; apdaras labai vargingas. Anaipol, dvuruose didelė puikybė ir pato-gumai. Spintos pilnos šilkinų suknių. Vieton kaldrų apsklo-kama puikų labai lengvomis duk-nomis.

Stalupėnai beveik visi sveiki. Gumbinė ir Išučiui mažai pa-kenkta. Mušiai atsibuvo už mies-to. Prie Gumbinės viename dvare-buovė apsisėjo apie 40 vokiečių leitenantų. Tiktai 3 išsprukę, o kiti visi likę užmušti kovoje. Gyventojai sekė mušį, sustoję prie dvaro tvoros ir netikėję lig pa-skutinei minutai, kad rusai paims viršų. Pamatę, kad vokiečiai traukiasi atgal, puolė ir gyventojai sprukti. Turtingesnieji išvažiavė jau ankščiau, pasilikę gi tik tie, kuriems nebuvo kur važiuoti ir su kuo važiuoti. Vokiečių laikra-čiai skleidė neteisingas žinias, kaip va: buk prie Stalupėnų rusai nu-stoję daugiau 1000 užmuštus, 3000 paimta nelaisvėn ir rusai pa-bėgę; kad vokiečiai turį 15 mili-onų didelę armiją, kad Petrograde kilus revoliucija ir t.t.

Rusų kareiviai netik nebijo, bet ir nesiskundžia ant karės sunke-nybių ir žaidų. Prieš mušį jie paduoda viens kitam ranką ir at-sisveikina. Latviai narsiai puolą sikraustyti, kas tik gali. Kelionė pradedant nuo pat Suvalkų, darė istikrųjį graudų įspūdį. Visi, ro-dos, stovi ant mirties slenkščio.

Išėjus iš viešbučio į gatvę pėn-nyčios rytą liepos 18 (31) d., pa-mačiau visur prilipdytus mobiliza-cijos lapelius, kurie, tarytum žai-bas, visus nusmektia, o daugelui net ir ašaras išspaudžia, nes kiek-vienas pajunta artimą karės pavo-ju.

Automobiliams buvo jau už-drausta vaikščioti. Reikėjo pasi-neprizūrėti, taigi pasitaiko, kad rinktū kuo keliauti—ar traukiniu, einančiu nuo Suvalkų į Vilnių, ar žydėlių lypynomis. Pirmiausia pa-siryzau bandyti traukiniu važiuoti. Nueinu stotini. Prisigrudus pilnu-telė žmonių. Daugiausia aficierių ir valdininkų šeimynų. Jie siuntė savo žmonas ir vaikus tolyn nuo sienos. Iskarto jau buvau suabe-jojęs gausiąs bilietų, bet pavyko. Matyt, kasininkas pasigailėjo, nes pasisakius, kad dideliu reikalu va-žiuoju, išdavė bilietą dar keliomis valandomis ankščiau paskirto lai-ko.

Dar kokia valanda lig traukiniu ateisiant, o jau pilnas tiltas žmo-niųjų priešais stotį. Visi laukė trau-kinio ir kiekvienas rūpinosi atsi-nti prie pat tiltelio krašto, prie pat geležinkelio bėgių, kad, atėjus traukiniui, pirmutinis galėtų įsokti. Išsitarpau ir aš taip, kad koją kelės jau vagone būčiau. Stai atitunda traukinys. Pribė-gęs prie stoties tarytum nusigando tiek žmonių pamatęs. Apisitojo ir pamazėle prislinko, kad kartais ko nesuvažinėjus.

Gali malonus skaitytojas įsivaiz-dinti, koks emyderis kilo. Daus-giausia, mat, moterų važiuavo, o visos jos nusigandusios.... Visi vienas už kito šoko į traukinį. Aš, rodos, gerai buvau atsistojęs, bet toli gražu ne pirmutinis įsėdau... Vienok šiaip-tai įsigrūdau į va-goną. Kad atsisėdus—nei norėte nenorėjau, kad tik gaudiau važiuoti nors stovėdamas. Žmonių pilni ne tik suolai, bet ir takai ir tilteliai vagony. Kiti, kojas nukorę, sėdėjo ant vagony laiptelių... Daiktai užversta visur. Kai-kurie jau bu-vo bepradėję krauti daiktus ant vagony stogų... Kad tik toliau nuo karės pavojaus, kad tik greičiau išsprukus iš Suvalkų...

Kuo arčiau prie Vilniaus, tuo darėsi labiau ankšta. Negalėda-mi įsėsti vagoj tosa ne užsi-kimūšias duris, kiti mėgino per langus lysti. Pet stovintieji va-gonuose pasaziariai gynėse para-sonais ir lazdomis nuo tų "ne-prietelių" lipančių tiesiog jiems ant galvų. Landvaravę jau pradžioje niekas nepasitį, kurios kliasos bi-lietu važiuoja. Kurį vagoną pri-griebe, į tą ir lipo...

Todėl nuo Vilniaus į Kauną ga-lėjai voliotis vagonuose. Visi, mat, bėgo toliau nuo sienos, o ar-tyn Prūsų tik labai didelio reikalo verčiamas kas tevažiuo. Taigi i aš, istovėjęs ilgai vagone, beva-tidavėme jam ton vieton 4 sve-kojus, nors nežin-jome, ant kiek teisingas jo pranešimas.

Kovoje puolusius arklis ir ki-tus naminius gyvulius, nusprogu-sius iš bado,—užkasa patys gyven-tojai. Sanitarai neturi laiko, dagi ir žemė labai kieta. Užvusieji ka-reiviai palaidojami miesto kapinė-se po 20 vyrų vienoje duobėje. Vietą kapinėse nurodo, kaip apie dvaruose didelė puikybė ir pato-gumai. Spintos pilnos šilkinų suknių. Vieton kaldrų apsklo-kama puikų labai lengvomis duk-nomis.

Mums sekasi gerai ir taip ge-

rai, kaip tik gali sekis kareiviu karės laike. Maisto netruksla i i-dažnai net spaguriavimų užtekti-nai. Laiko mažai. Vienintelis blogumas, kad negauname laikra-čių ir nežinome karės padėjimo.

Karės Akyvaizdoje.

(Nuo Redakcijos. Šis veikalėlis yra parašytas pačioje karės pradžioje ir valdingai nupieštas, koku už Lietuvą sutiko karę. Perspaudiname iš seim "Saltinio".)

Prieš pat prasidėjant karei Ru-sijos su Vokietija pasitaikė man-avaziuoti kuone visų Suvalkiją. Ne patsai veržiausi ton kelionėn (kas jos norėtų!), bet aplinkybės vertė važiuoti. Priedermė gi mo-kina žmogų apgalėti visus pavojus. Liepos 18 (31) dieną, kaip tik tą pačią dieną, kada buvo apskelb-ta mobilizacija, pasiryzau keliauti iš Suvalkų į Kauną, iš kur jau ke-lios dienos buvo įsakyta visiems iš-sikraustyti, kas tik gali. Kelionė pradedant nuo pat Suvalkų, darė istikrųjį graudų įspūdį. Visi, ro-dos, stovi ant mirties slenkščio.

Išėjus iš viešbučio į gatvę pėn-nyčios rytą liepos 18 (31) d., pa-mačiau visur prilipdytus mobiliza-cijos lapelius, kurie, tarytum žai-bas, visus nusmektia, o daugelui net ir ašaras išspaudžia, nes kiek-vienas pajunta artimą karės pavo-ju.

Automobiliams buvo jau už-drausta vaikščioti. Reikėjo pasi-neprizūrėti, taigi pasitaiko, kad rinktū kuo keliauti—ar traukiniu, einančiu nuo Suvalkų į Vilnių, ar žydėlių lypynomis. Pirmiausia pa-siryzau bandyti traukiniu važiuoti. Nueinu stotini. Prisigrudus pilnu-telė žmonių. Daugiausia aficierių ir valdininkų šeimynų. Jie siuntė savo žmonas ir vaikus tolyn nuo sienos. Iskarto jau buvau suabe-jojęs gausiąs bilietų, bet pavyko. Matyt, kasininkas pasigailėjo, nes pasisakius, kad dideliu reikalu va-žiuoju, išdavė bilietą dar keliomis valandomis ankščiau paskirto lai-ko.

Dar kokia valanda lig traukiniu ateisiant, o jau pilnas tiltas žmo-niųjų priešais stotį. Visi laukė trau-kinio ir kiekvienas rūpinosi atsi-nti prie pat tiltelio krašto, prie pat geležinkelio bėgių, kad, atėjus traukiniui, pirmutinis galėtų įsokti. Išsitarpau ir aš taip, kad koją kelės jau vagone būčiau. Stai atitunda traukinys. Pribė-gęs prie stoties tarytum nusigando tiek žmonių pamatęs. Apisitojo ir pamazėle prislinko, kad kartais ko nesuvažinėjus.

Gali malonus skaitytojas įsivaiz-dinti, koks emyderis kilo. Daus-giausia, mat, moterų važiuavo, o visos jos nusigandusios.... Visi vienas už kito šoko į traukinį. Aš, rodos, gerai buvau atsistojęs, bet toli gražu ne pirmutinis įsėdau... Vienok šiaip-tai įsigrūdau į va-goną. Kad atsisėdus—nei norėte nenorėjau, kad tik gaudiau važiuoti nors stovėdamas. Žmonių pilni ne tik suolai, bet ir takai ir tilteliai vagony. Kiti, kojas nukorę, sėdėjo ant vagony laiptelių... Daiktai užversta visur. Kai-kurie jau bu-vo bepradėję krauti daiktus ant vagony stogų... Kad tik toliau nuo karės pavojaus, kad tik greičiau išsprukus iš Suvalkų...

Kuo arčiau prie Vilniaus, tuo darėsi labiau ankšta. Negalėda-mi įsėsti vagoj tosa ne užsi-kimūšias duris, kiti mėgino per langus lysti. Pet stovintieji va-gonuose pasaziariai gynėse para-sonais ir lazdomis nuo tų "ne-prietelių" lipančių tiesiog jiems ant galvų. Landvaravę jau pradžioje niekas nepasitį, kurios kliasos bi-lietu važiuoja. Kurį vagoną pri-griebe, į tą ir lipo...

Todėl nuo Vilniaus į Kauną ga-lėjai voliotis vagonuose. Visi, mat, bėgo toliau nuo sienos, o ar-tyn Prūsų tik labai didelio reikalo verčiamas kas tevažiuo. Taigi i aš, istovėjęs ilgai vagone, beva-tidavėme jam ton vieton 4 sve-kojus, nors nežin-jome, ant kiek teisingas jo pranešimas.

Kovoje puolusius arklis ir ki-tus naminius gyvulius, nusprogu-sius iš bado,—užkasa patys gyven-tojai. Sanitarai neturi laiko, dagi ir žemė labai kieta. Užvusieji ka-reiviai palaidojami miesto kapinė-se po 20 vyrų vienoje duobėje. Vietą kapinėse nurodo, kaip apie dvaruose didelė puikybė ir pato-gumai. Spintos pilnos šilkin

kė keletą dienų savo cilės išvažiuoti. Bet turbūt nebuvo jiems lemta, nes traukiniai paliovė tą pačią dieną paskirti laiku vaikščioje. Ejo tik vienas iš Vilniaus Kybartuose ir atgal. Kiti visi tarnavo karės reikalams.

Kaune man besant kaip tik buvo mobilizacijos diena. Neaprašinėsiu savo įspūdį. Perskaudau buvo žiūrėti, kaip vargšės motinos verkdamos ir graužiamos rankas puldinčios prie kojų Panelės Švenčiausios stovylos, esančios Katedros šventoriuje, prašydamos kas vargšienės su našlaičiais vaikais savo gailestingon globon priimti.

Nors atkeliauvau Kauną naktį, jau porą naktų kuone nemigęs, bet miegai nesikišo. Savo reikalus kuogreičiausiai atlikęs, žiūrėjau, kad tik greičiau apleidus gražų, mylimą Kauną, dabar jau apsidariusį geduliais ir pasinėrusį netikro rytojaus miglose...

Garlaiviai sustoję, automobilai neina, traukiniai taip pat atiduoti karūmenės reikalams, o pasamdyti arkliai negausi, nors mokėtum per mokėtum... Išėjęs ant Nemuno tilto ir laukiu, ar nevažiuos koks geras žmogus. Kad tik nors už tvirtovės rajono, kad bent ligi Garlevo nuvažiuos, paskui jau, rodos, kiti namie bučiau.

Laimė manęs nebuvo apleidus. Svetima nelaimė ja man davė. Nuo Skriaudžių ukininkas sukliudintas atvedė savo arklius su bilitais Kauną, vietoje kad Mariampolėn nuvedus. Jam žmogui nelaimė, o man kokia didelė laimė. Šių gal bučiau likęs Kaune. Grįžo namo nusimines, kad tiek kelio dovana važinėjo. Pasiprašiau, pavėžino net didesnę pusę kelio nuo Kauno į Mariampolę. Na ar ne didelė laimė man? Nuo pusiaukelės gį jau galvos neskutėdė. Vežimų vežimai važiuo senųjų kareivių į Mariampolę. Veivirbių pačinė mane drauge ir nubildėjau Mariampolėn, o iš ten Kalvarijon subatos naktį vėlai. Visų pakeliu buvo jaučiamas artimos karės tvankas. Tiek Mariampolėje tiek Kalvarijoje žmonių minių minios... senieji kareiviai, arkliai... daugybė vežimų kareiviams vežti...

Nedėlios rytą anksti subaladojau man kambario duris, sukaudamas namon važiuoti ir pranešdamas, kad jau pereiną naktį tuoj po viduradių Vokietija apskelbė Rusijai karę...

Kelcis.

Tarptautiška Kalba "Esperanto."

(Tristan Bernard, didžiojo francūzų rašytojo dramaturgo, nuomonė).

Tapau esperantistu pereiname spalyje, o tai ačiū uoliam tarptautinės kalbos Esperanto apaštalui Ernestui Archdecon. Sugrįžęs iš vasarinės buveinės, radau ant stalo kruvą brošiūrą. Pradėjau nuplūnėti nuo jų ryšius, kad sutvėrus sau iliuziją, buk aš jas perskaičiau. Bet, kuomet priejau iki pono Archdecon brošiūrų, tai jos antgalvis mane užinteresavo. Paėmiau jas į rankas. O už valandos laiko mokėjau jau esperantiskai; tiesa, ne tiek, kad jau galėčiau kalbėti esperantiskai, bet pakaktinai, kad ją suprastum. Susipažindinau su mechanizmu tos kalbos, stebėtinai savo lengvumu. O nesu stebulingu kudiui; atpen, sunku man yra mokintis svetimas kalbas; bet užmiršti, kurią šiek-tiek pramokstu, tai ir nepasijuntu, kaip tas įvyksta. Dešimtis sykų griebiausi mokintis anglų kalbos, bet nepasiečiau man ją užkariuoti. Mano kelionės į Londoną paliko manyje sunkius atsiminimus; važinėsiu man, kad esu tas, kurio garlaivis paskeudo, o jis mažam luotelyje įsiekė išsigelbėjimo, bet be paliovos jo luotelis užklūva už povandeninės uolos. Turitu dėti tą: man ro-dėsi, kad aš ne tikai moku angliskai, bet, kad kalbu kuogreičiau prigimta akcentu. Norėjau neatbūtinai lošti tikro anglo rolę. Bet rezultatas buvo toks, kad už kiek laiko visiškai neturėjau drąsos prakalbėti Albiono (Anglijos) kalba. Kaip nebylys, krautuvėse rodžiau ženklais tuos daiktus, kurie man buvo reikalingi. Išimdavau iš kišenės porą suvergų

(auksinis pinigą), už kuomažiaušią daiktą mokėjau auksu, ir pyliau į kišenių išduotą restą, neskaitydamas jo. Kiekvieną vakarą grįžau į viesbutį su kišeniais pilniais smulkų pinigų. Vieną tikai sykį pasisekė susikalbėti, o tai ačiū Andrieui Picard. Autorius "Jeu-nesse" ir "La Fugitive" nemoka angliskai nei vieno žodelio. Bet nesistartinu kalbėti francūziskai. Tiesa, tikai septintu sykū atkar-toję savo klausimą, apturėjome informaciją, kuri mums buvo reikalinga. Aš per tą laiką tylėjau. Man rodos, kad tai Renan (žino-mas francūzų mokslininkas tyrinė-tojas) pasakė savo draugui, va-ziuojančiam į Angliją mokslininkų konferencijon: "Jeigu tamista nemoki angliskai kalbėti tobulai, tai elgis taip, kad neva nieko nesupranti. Jie stengsis su tamista susikalbėti francūziskai. Tiesa, juokinga bus jį ta francūziską kalbą, bet visgi tokiu būdu jie tu-rės nusizeminti, o tamista paimsi ant jų viršų. Bet jeigu anglai ir panorėtų tokiu būdu imti viršų, tai nes nepalengvintų tarptautiskų susi-nesimų, vien juos apskunkintų. Dėlto gį tikai ir išsimokinau tarp-tautiskos, neutrališkos, pagelbėjus kalbos Esperanto. Esperantistai negeidžia prasišinti kitas kalbas. Esperanto gį turi tikai virsti an-trą kalbą, visoms tautoms patar-nauti tarptautiskose reikaluose, kaip tai: vertelystėje, moksle ir literatūroje; ir susikalbėjimui su svetima tautais, nežeminant savo tautiškų jausmų. "Ir literatūros"—pabriežij šį punktą, svarbų ma-nu drugams dramaturgams. Mu-sų veikalai daugelyje sykū būna blogai verstį į svetimas kalbas. Atsitinka, kad vertėjas tobulai ži-eno savo prigimtą kalbą, o tik labai paviršutiniai francūziską. Galėsi-me tad verstį mūsų veikalus į Esperanto kalbą. Paskui nusišim-me juos esperantistams anglams, vokiečiams, italams ir t.t., o jie išvers juos į savo prigimtas kalbas. Esperanto kalba yra užtektinai miki, kad galėjus pereinai pasek-mingai per tą dvigubą bandymą. Deja, bučiau pamiršęs, kad jau yra padarytas panašus bandymas: vie-nas išvertė francūziskai dar neat-spausdintą veikalą į Esperanto kal-bą (Esperanto kalboje senai jau yra išversta visa cilė žinomaisių pasaulyje dailės raštų: Hamletas ir kiti. Red.). Tuomet esperantiskas tekstas paduota francūzui esperan-tistui, kuris nieko nežinojo apie originalą, kad jis išverstų veikalą atgal į francūzų kalbą. Rezultate originalas ir vertimas iš Esperan-to yra maž-daug vienodi. Espe-ranto suteikia dar kitokią, labai di-džią naudą—tai žmonėms, nelai-mingiems, dėlai jų neregėjimo. Jeigu neregys yra išvažiavęs į svei-mą šalį, beveik visuose viesbutiuose randa antrąsias ir vardus nere-gių-esperantistų, su kuriais leng-vai susikalba.

Tiktai reikia pasidaruoti, kad tarptautiską, pagelbinę kalbą Es-peranto kuogreičiaus būtų įvesta į visus neregių institutus.

(Is "Excelsior" sulietuvino Es-perido).

PIRMOS AUKOS NUKENTE-JUSIEMS NUO KARĖS.

Nokomis, III., lietuviai per p. Al. Popeiką prisiuntė mums pir-mutinę savo auką nukentėjusiems nuo karės sušępti. Žemiaus seka aukų atskaita:

Po vieną doliarį:—Aleksas Po-peika, Jonas Binėnis, Kazimieras Viesulas ir Petras Mickevičius; po 50 centų:—Franciskus Turow-skis, Petras Užubalis, Juozapas Binaitis, Jonas Jaugelas, Petras Moskevičius, Juozapas Kulica ir Vladislavas Stirbis; po 25 centus:—Povilas Macunas, Petras Jan-kauskas, Franciskus Plaška ir Magdalena Popeikienė. Viso—\$8.50.

Aukų \$8.50 priimta, ir jos, su-lyg siuntėjo noro, bus įteiktos Lie-tuvos Selpimo Fondui.

Liet. Redakcija.

(Tas nuo 3-čio pusl.)

visur važiuoti, reik eiti telegrafu linijose daboti. Raštinės yra atėjo popierios, kad viską paimsi, tik pa-lieks po 3 pusdus upatui, bet tuom tarpu dar nedaro.

"Per mus daug kareivijos nuėjo ir dabar dar eina. Tarp jų pasi-taikio ir labai žiaurių vyrų. Pa-vyzdžiui, Leipalingio pašto valdi-ninkui vienas davė kulka ir pats nuėjo. Kas jį sujieskos? Ir die-vai žino už ką."

"Karė, tai karė... Jau su karė pas mus žmonės ir apsiropo. Bet, apart karės, yra ir kitų apsiroki-mų, kurie baiseni ir už karė."

Apie Seirijus Krucinė Siaučia. "Apie Seirijus (irgi Seinų pav.) žmonės pradėjo mirti koleros se-serfū—krūvine (taip ją Kneip's vadina). Paseirės kaimė taip jau ji pasirodė. Kaip žinai, Paseirė jau netoli ir nuo mūsų, tai gali greitai ir pas mus atsikraustyti. "Prie dabartinių aplinkybių ir bėdas netrukus gali į akis pažiūrėti, nes vasara buvo sausa, viskas, gali sakyti, išdžiūvo. Taigi bėdų netrukta ir apart karės. Teisin-gai dainius sako: Viena bėda, tai dar nebėda, bet kaip dvi-tis žmo-gų užsėda, tai tuomet jau laiky-kis."

Taip ir čia: su karė jau apsi-pratome, bet ve štai kitos baisen-bės po akių.

Nuo karės, aš manau, mes irgi nevisai liuosi. Nors dabar vokie-čiai—"fluikui" gerai per kelines sudarė, bet tas dar nereikia, kad jis visai būtų sumuštas. Čia mes manom, kad kuomet jis apsidirbs su Francūzija (o tas jam, tur-but, netruks), tai tuomet jis ir ant mus guls....

"Daugiaus neraišysiu, nes ir lai-ko neturiu: reikia važiuoti į Gar-diną pas tvirtovę dirbti."

Kazokai Vadin Rennenkampfą Parsidavė.

Mums prisiunčiama laiškas vie-no lietuviu, kuris iš Mariampolės, Suvalkų gub., turėjo kraus-tytis Vilniaus gubernijon. Tai sumanus vyras, ir retai kuomet mums dabar tenka gauti panašios rūšies laiškus. Taipiname jį todėl ištais. Laiškas rašytas iš Virbiliskio, Vilniaus gub.

"Laukdamas diena nuo dienos baimesni atsitikimų ir nu-bo-čaudamas Vilniaus gub., vėl ra-šau jums, pasidalindamas kaip kasdė, taip ir Vilniaus rėdybos įspūdziais. Aš apseistau už paskutinių kareivijos šerengų. Pirmiaus buvau jums rašęs, kad norėjau grįžti per kareivijos šerengas atgal iš Vilniaus guber-nijos Suvalkijon. Bet tas man nepavyko. Atvažiuau iki Nemuno, o toliaus, per Nemuną, į Suvalkiją, jau neleido.

"Dievas žino, koks bus mano padėjimas, bet apie tai nei ne-manau jau pasakoti ir skystis, nes kitų padėjimas ir-gi nege-risnis. Kur tik Lietuvoje nepa-žiūrėsi—visur bėda. Jau dabar grėsia daugelyj vietų bėdas. Kuone visą Suvalkiją užėmė vo-kiečiai ir joį šeimyninkauja. Nors pats to savo akimis nema-čiau, bet apie tai ateina pas mus žinios. Ar jie atimdinėja iš gy-ventojų viską panašalia, ar ką pr.moka, to nežinau. Bet kas ir iš to primokėjimo, kad ir už pingus negali gauti nieko nusi-pirkti. Taip čia, Vilniaus gub., ištikro ir yra: nors tu plyšk,—negausi ne tik ko kito pirkti, bet ir duonos šmoto negali pirkti."

Kareiviai Maitinasi Bulvėmis. "Pati kareivija sakosi nema-čiusi aštuntą dieną duonos. Pats savo akimis matau, kaip nabagai kareiviai maitinasi tik bulvėmis, kurių, ačiū dievams, dar netruksta laukuose. "Išbėgę rusai iš Vokietijos, esą vien todėl, kad buk pasida-vė jų "glavnokomandujščij" Rennenkampf. Taip kalba ka-zokai. Tenka ir su kareiviais su-aišnekti, tai tie taip pat kalba —Šiųjų jau kareiviai,—jie sako,—butų niekados iš Vokietijos neišėję. Mus vokiečiai niekaip negalėjo išmūsti iš "okopų."

Ząsis ir Antis Vokietijoje Turėjo.

"Kareiviams, jie pasakoja, la-bai nesinorėjo trauktis iš Vokie-tijos. Pasak jų pačių pasakoji-mo: —Vokietijoje nebenorėjom val-gyti galvijenos ir kiaulienos,—valgėm žąsies, vištas ir autis, o dabar tėvynėje, Rusijoje, negau-nam nei duonos."

Cionai, kur kareiviai apsis-toja, visur šiandis ir šieng išneša. Laukai nutrėmti. Baisn ir pa-puolę, kas atsitiktų, jeigu mi-lioninė armija pereitų. Nereikė-tų ir karės: ir be to viską ant kojų nuneštų. O dabar pamiš-lykite, ką karė padarė Suval-kijoj!..

Mariampolės Žydai su Vėlavomis Priėmė Vokiečius.

"Is tikrų šaltinių, girdėjau, kad rusai, ginant Mariampolę (Suvalkų gub.), pastatė kantu-lės už dviejų varstų nuo Ma-riampolės, o vokiečiai pastatė sa-vo kanoles apie Gėzus (bažnyt-kaimeis apie 9 verstai į šiaur-va-karius nuo Mariampolės, tarp Mariampolės ir Vilkaviškio). Tikrai nežinau, ar buvo pastaty-tos tokios jėgos Baltupiuose (kaimas apie 9 verstai į vakarus nuo Mariampolės)."

"Taip pat girdėjau, kad žydai labai maloniai priėmė vokiečius. Mariampolėje patiko jie vokie-čius su baltomis vėlavomis. Vo-kiečiai gi, atsidėkavodami, giostė žydus, kaip kokius arklius. Vo-kiečiai išsiveržę, Suvalkijon, sa-koma, mėto visur proklamacijų lapelius, kuriuose ragina žmones nebėgti ir zada laisvę....

Sako, Greitai Vokiečius Išvysį.

"Nuo kuikų čia, Virbiliskij, pavojaus nėra, bet diena iš die-nos gresia bėdas, nors dabar dar jo neatjaučiame."

Rusų aficerai tvirtina, kad vo-kiečiai bus greitai išvytas. Jie trūpi pasakoja, kad karė ilgai trauktis negalės. O kaip išties bus, tai gal nei pats veinis ne-žino... Sako, buk Amerika įsi-kišo, kad kuogreičiausiai padar-ys santaiką, bet aš tam labai au-riui tikėti. Jūs ten, Amerikoje, geriaus apie tai žinote.

"Oras pas mus, kol rusai buvo Vokietijoje, buvo kuopuikaisis, bet pastaruoju laiką (laikas raš-tytas rugsėjo 22 d.) kaip emė lyti, tai ojoj!... Žmonių į Už-aiemune, iš Suvalkų gub., pri-važiuo tiek, kad nekurien's jau pastogės pritrūksta. Prisiėjo daugelini nakvot ant lauko. Ką aukentėjo žmonės nuo lietaus ir nuo šaltų naktų, tai sunku ir apsaakyti."

"Kur žmogus dabar nepažiūrė-si, tai visur apvertkinas padėji-mas. Nei pas vieną nepamatysį linksmo veido: visi nusiminę ir baimės apimti. "Daugiau nanjienų kaip ir nėr. Kaip užklups paskutinis galas, tai vėl parašysiu. O dabar, Su-valkai, vakare negalima nei žvakių už-sidegti—uždrausta..."

Just B. K.

Pašnekėlių Kampelis.

529. Ką Zeppelinai gali pade-ryti? Zeppelinai, kaip žinome, yra orlaivis, priklausas prie taip vadinamų dirizablių rūšių. Ji-sai susideda iš dviejų svarbiau-sių dalių: gazu pripildyto didė-lio maišo, kuriai neša ore save ir antrąją dalį, kuri yra prika-binta prie gazono maišo. Diri-zablis turi pailgą (cigaro) iš-vaizdą su prikabinata iš apačios dalim, kurioje sėdi žmonės. Skir-tumas tarp dirizablio ir aeroplia-no yra tame, kad dirizablis yra lengvesnis už orą ir laikosi ore ačiū gaziui, esančiam maiše, tuom tarpu kaip aeroplanas yra vien mašina, užsilaikanti ore ačiū greitam ėjimui; aeroplanas skra-joja nelyginant paukštis.

Francūzija buvo pirmutinė val-stija, išplėtojusi dirizablius. Bet vėliaus jina atkreipė ypa-tingą atydą į aeroplanus. Pa-sekme rūpinimosi aeroplanais francūzai turi tai, kad dabar aeroplanių skaitlium ir rušim Francūzija stovi pirmoje vietoje tarp visų pasaulio valstijų.

Vokietija suprato, koks pavoj-us grėsia jai iš francūzų veikim-o orlaivininkystės srityje ir kaip galina gali būti valstija, turinti atsakančias orlaivines jė-gas. Vokiečiai pradėjo labiau-siai rūpintis dirizabliais. Savo orlaiviams gerinti Vokietija ne-gailėjo pinigų nei žmonių gy-vybės. Dirizablių išvystyme tarp vokiečių yra ypatingai atsizy-mėje grafas Zeppelinai ir majo-ras von Parseval. Ir šiandien Vo-kietija turi didžiausią pasauity skaitlių dirizablių, pavandintų grafo Zeppelino vardu. Atkreip-

Uždare Monopolitus ir Krautuves.

Domininkui Macui iš Bush, Ill., rašo iš Laukuos miestelio. Kauno gub. apie ėnimą kareivių ir kitus atsitikimus, mūsų skai-tytojams jau žinomus. Prie to pridėdama:

...."Pas mus uždare monopo-litus ir kromus (krautuves) ir bankus, pinigų gauti negalima..."

Mažeikiuose nėra Jokų Pirmųjų.

J. Čapas iš Rochester, N. Y., prisiunčia mums laiską, gautą nuo savo brolio iš Mažeikių, Kauno gub., ir pastebė, kad šitas laiškas visai skiriasi nuo kitų laiskų, gaunamų dabar iš Lietuvos. Tarp kit-ko jame taip rašoma: "Mes esame dar sveiki. Jūs jau žinote, kad pas mus yra karė. Bet Mažeikiuose jokių atmainų nėra, tik viskas labai pabrango. Vaiską kasdien traukiniais gabe-na į pasienį..."

Tas buvo rašyta rugsėjo 2 (15) dieną.

Veža ir Javus.

Iš Šerpatų kaimo, Telsių pavi-to (apie Varnius) rašo Juoza-pui Šervai jo žmona Ona:

"Paėmė pas mus išpradžių vy-rus, o paskui pradėjo imti ir gy-vulius. Paskui pradėjo vežti ir grūdus vežimais. Žodžiu sakant, čia nieko nelieka: katras ir ne-nori duoti, tai ima panevalia; atima kiaules ir avis..."

Negali Žvakių Deginti.

St. Vilavičiui iš Racine, Wis., rašo jo motina iš Gargždų mie-stelio, Telsių pavieto, Kauno gu-bernijos:

...."Dar tik penkios nedėlios kaip užstojų vaina, o visi darbai jau pas mus sustoję, ir bėdas vietomis dnodasi pasijaušti... Iš mūsų miestelio daugybės žy-dų išvažiavo. Taipgi ir daugė-lis žmonių išvažiavo. Paliko vi-šką, by tik savo gyvybę žmogus išnešti galėtų."

"Vaisko dar pas mus nėra. Yra tik mūsų "pogranicinkai", tai jie stovi Viežaituose, o rai-tieji stovi pas kordona ir daboja prūsų vaiską, kad neįsiveržtų į Gargždus. Ir mes negulim na-mie, einam į dvarą pas "agrod-ninką" gulėti: baimė, kad pru-sas neužimtų nakties laiku..." Yra neįpasakyta bėda ir liudna. Vakare negalima nei žvakių už-sidegti—uždrausta..."

štumos užtektinai aiškiai galima žiūrėti, kas dedasi ant žemės. Tiesa, aeroplanas gali tokioje pat augstumoje skrajoti, bet ji-sai turi laikyti savo mašinas einančias ir tuom sumazina savo ašiejų. Sulyginant su dirizabliu, aeroplanas gali būti ore tik trumpą laiką. Oro sluogsniuose dirizablis visuomet gali rasti to-kią sriovę, kuri jįjį neštų pagei-darjamon linkmėn. Tokiu būdu -usitapina mašinos ir medžiaga mašinoms vartyti. Prieš tą diri-zablių parankumą aeroplanas gali pastatyti didesnį greitumą ir savo mažumą, ačiū kam, j ji yra daug sunkiau pataikinti ne-gu į dirizabli.

Dirizablis, nors būtų augstai ore, visuomet yra geresnis cie-lius negu greitai besisukinėjantis aeroplanas. Dienos laiku jam nelabai paranku lekioti. Todėl savo veikime jisai geriau mėgsta naktį. Iki šiolei mes ir girdime apie Zeppelinų veikimą dažniau-sia nakties laiku.

Zeppelinai gali vežtis su savim gan daug svaros. Rašoma, kad Zeppelinai pakelia daugiau negu po pusę tono. Tantai jie vežasi su savim paprastai daug sprogs-tančios medžiagos: bombų, tor-pedų ir t.t. Tačiau Zeppelino bombos ir torpedos nėra taip pa-vojingos, kaip kanolių šuviai, kadangi jos negali įsimušti spro-ginamojo daikto vidun. Nežiurint to, jųjį veikimas miestuose, kaip parodė Antverpenas, gali at-nešti labai daug nuostolio.

Ačiū savo įtaisymui, Zeppeli-nai gali nulekti labai toli—už kelių šimtų mylių. Tuom jie yra parankesni už aeroplanus, kuriems tolimose kelionėse vi-suomet grėsia pavojus susiga-dinti.

Zeppelinas nakties laiku gali skrajoti labai žemai, tyrinėda-mas priešio pozicijas, kuom jisai pralenkia aeroplanių, kuriai nak-ties laiku su dideliu vargu skra-joja. Bet iš kitos pusės, aerop-lanas gali nusileisti taip žemai virš priešio linijų, kaip Zeppeli-nas jokiū būdu neįsdrįstų.

Laivams Zeppelinai daug ga-lia pagelbėti, apsisaugojime nuo povandeninių laivų. Kabodam ore vienoje vietoje, jei lengvai gali pamatyti povandeninį laivą ir savo bombomis sunaikinti jį ar-ba bent nuvaryti toliau nuo lai-vo, plaukiojančio ant vandens paviršiaus.

Victos stoka neleidžia pilnai iš-skaityti tą naudą, kurią Zeppelinas gali karėje atnešti. Bet iki šiolei, kaip galima buvo ma-tyti iš pranešimų apie karę, Zeppel-inai ir abelnai dirizabliai yra mažiau veikę negu aeroplaniai, kurie, užleisdami tulaus atžvil-giais Zeppelinams pirmą vietą, turi ir savas geras puses, kurios jau spėjo pasirodyti dabartinėje karėje.

□□□

530. Kuomet pradėta vartoti povandeniniai laivai? Tas, kuris manytų, kad povandeniniai laivai yra pastarųjų metų išradimu, la-bai klustų. Francūzų profeso-

rius M. Z. Tourneur, iš Dieppo, savo tyrinėjimais rado, kad po-vandeniniai laivai buvo žinomi ir vartojami dar ilgai prieš Kris-taus gimimą. Garsus senovės grėkų mokslininkas Aristotelis pasakoja, kaip Alexandras Didy-sis vartojo povandeninius laivus laike Tiro apgulinio, suvirš 300 metų prieš Kristaus gimimą. Šešioliukame amžiuje, 1534 m., tulas vienuolis sugalvojo, kaip turėtų būti įtaisytas povanden-nis laivas. Sulyg jo nuomonės, toksai laivas turėtų būti padary-tas iš metalo taip, kad vanduo negalėtų ineiti vidun ir kad laivo sienos galėtų išlaikyti oro spau-dimą. Jeigu į tokį laivą įdėti išpausitojo vandens svarunę, tai laivas pasimertų į vandenį ir ga-lėtų raitais važiuoti jurių dugnu arba plaukti, varomas irklais. Kad žmonės neužtrokštų, minė-tasai vienuolis patarė laive pri-taisyti iš odos padarytą duod, kuri siktų vandens paviršiaus ir leistų vyrui orui ineiti lai-van. Jisai davė keletą patarimų, kokios formos galėtų būti povan-deninis laivas. Jisai galėtų būti panašus į varpą su langais ir grindimis, tinkamomis žmonėms vaikščioti. Tačiau žuvies išvaiz-dą jisai patarė kaip parankiau-sią. Laivas savo plaukimo lin-kmę galėtų sužinoti komaso pa-gelba, o šviesą gauti iš fosforuo-jančių (šviečiančių) kunų. Ta-sai sumanymas įvyko. Už kiek laiko francūzas Jean Barrie pa-darė povandeninį laivą, sulyg vienuolio plano. Tuom laivu ji-sai Dieppe prieplaukoje pasek-mingai išgrabiojo nuo jurių dug-no daug pinigų ir kitų daiktų, kurie trims metais prieš tai pas-keudo su laivu. Jean Barrie povandeninis laivas veikė iki 1650 m.

1620 m., hollandietis Cornelius Van Drebbel įtaisė povandeninį laivą, kurin galėjo sutilpti 12 irklininkų ir keleta pasazierių. Tasai laivas pasekmingai plau-kiėjo jūroje su karalium James I, kapo pasazierium. □□□

531. Kaip atsirado Raudonasai Kryžius? Raudonasai Kryžius oficialiai buvo įsteigtas 1804 m. tarptautiškoje Genevos konvenci-joje, Sveicarijoje. Mintis apie Raudonojo Kryžiaus įsteigimą padavė šveicaras A. Dunan. Su-lyg minėtosios konvencijos nu-tarimo, toji įstaiga turi būti skai-toma neutrale, tai yra laike ka-rės abu priešu turi jos nejudinti. Tiesioginiu Raudonojo Kryžiaus tikslu yra prižiūrėti sergančius ir sužeitus laike karės. Tačiau, apart to, Raudonasai Kryžius su-teikia pagalbą ir prie didelių ne-laimių, kaip tai gaisrai, tvanai, bėdas, epidemijos ir t.t.

Raudonasai Kryžius yra išsi-škirtęs į skyrius. Kiekviena valstija turi savą Raudonąjį Kry-žį. Laike karės arba taip di-delių nelaimių vieny valstijų Raudonasai Kryžius pagelbsti ki-tiems skyriams. Mūsų lauke Raudonojo Kryžiaus tarnautojai nedaro skirtumo tarp saviškių ir

Didžiausia Karė

Kur? Lietuvoje! Musų Tėvynėje

Jei norite darsižinoti, kas dabar Lietuvoje de-dasi, kaip ir kur Europoje karė siaučia, tai užsirašykite

Kasdien Einančią "Amerikos Lietuvą"

Laikraštis "AMERIKOS LIETUVA" išei-na kasdien 4 valandą po pietų ir paduoda visas naujaušias žinias ir telegramus tos pačios die-nos iš karės lauko. Tiktai šiame laikraštyje rasite naujaušias ir tikriausias karės žinias.

Todėl užsirašykite "Amerikos Lietuvą" tuo-jau ir gausite ją ksdien pačtu į savo namus.

Kaina vienam mėnesiui\$.50.
Dviem mėnesiam 1.00.
Pusei metų 2.75.
Visam metui 5.00.
Užsirašydami, siųskite ir praneima atos mo-kėstį drauge, Money Orderiu arba pinigais registruotame laiske adresu:

"Amerikos Lietuva"

3252 So. Halsted St

Chicago, Ill.

priešo sužeistųjų. Jų priederme yra prizurėti kaip vienas, taip ir kitas.

Prie tos draugijos priklauso apie 33 valstijos, arba kitaip sakant, visos civilizotosios vietos. Raudonojo Kryžiaus nauda, kaip kiekvienas supranta, yra neapčiuopiama.

532. Kokia šalis turi didžiausią povandeninį laivą? Paprastai povandeninį laivą ilgumas yra maždaug 148 pėdų, diametras—15 pėdų. Povandeninis laivas ant vandens paviršiaus gali plaukti su greičiu apie 11 mylių į valandą. Pasinėrus vandenyje, jisai daro apie penkias mylias. Tie laivai gali plaukti labai toli. Naujesnieji iš jų gali padaryti 4,500 mylių vienu ypu. Tai reiškia, kad jie lengvai gali perskruoti Atlantiką tarp Europos ir Amerikos.

Kuomet povandeninis laivas yra ant paviršiaus, tai jisai varosi gazolinu. Po vandeniui jisai iriasi elektros motorais.

Tie laivai nėra labai parankūs net pripratusiems jūrininkams, bet jų gerumas yra tame, kad jie gali by kokiame ore ir by kur plaukti. Jeigu oras blogas ir jūrės perlaug įsijudina, jisai ramiai paneria į vandenį ir būna tenai, slaučiant audrai viršuje. Po vandeniui jisai gali išbūti 24 valandas.

Didžiausį povandeninį laivą turi Rusija. Jisai dar statomas. Tasii laivas yra taip didelis, kad visi kiti išrodo nykštukais prieš jį. Jisai yra 400 pėdų ilgas, 34 pėdas platus ir išspaudžia 5,400 tonų vandens; tai yra 11 kartų daugiau negu didžiausias iki šiol povandeninis laivas. Jo inžiniai turi 18,000 arklių jėgą. Ant vandens paviršiaus jisai darys apie 26 mylias į valandą; pasinėrus—14 mylių. Po vandeniui galės vienu kartu daryti 275 mylias. Jisai turės penkis 4,7-colines kanuoles mūsiams ant pavaras ir 36 torpedines dūdas, iš kurių 16 bus iš šonų. Tasai milžinas turės prie savęs 60 torpedų ir 120 minų, nes jisai yra pritaistas ir minoms dėti.

KLAUSIMAI:

533. Kuomet žmonės pradėjo vartoti lignonbučius?
534. Kokiam tikslui žmogus turi smakrą?
535. Kaip žmogaus akis mato visus daiktus?
536. Kuomet prasidėjo orlaivirinkystė?
(Atsakymai bus kitam numerij)

VIETINĖS ŽINIOS.

Rinkimai. Sekantį utarninką atsiūvė vietiniai ir valstybiniai rinkimai. Mės norėjome atkreipti skaitytųjų ypatingą atydą į kai kuriuos iš esančiųjų kandidatų vietiniams urėdams. Pirmoje vietoje stovi dvi moteris: Mary E. McDowell ir Harriett E. Vittum.

Mary E. McDowell yra perdėtinė University of Chicago Settlement'o, ant Town of Lake. Jinai yra gerai žinoma tarp amerikonių veikėja. Gerai žinoma jinai ir ateiviams, kurių nauda jinai yra nemažai pasidaravusi. Jinai yra viena pirmutinių amerikonių, atkreipusių atydą į vargingą ateivių padėjimą ir prabilusių apie tai amerikoniškoje laikraštijoje. Jinai buvo viena įsteigėjų ir pirmutinė prezidentė Chicago Moterų Amaty Unijinės Lygos (Chicago Women's Trade Union League). Dabar jinai yra pirmininke City Waste Committee. Ačiu jos pastangoms, buvo išrūpinta iš kongreso \$300,000 uždariaujančių Sv. Valstijų moterų ir vaikų darbo sąlygoms iširti. Jinai buvo viena tų moterų, kurios išrūpino Kudių Darbo Įstatų įstatų 10 valandų darbo moterims. Jinai kovojo per 20 metų prieš ne-sveiką gyvenimo sąlygas stock yard'ų distrikte. Žodžiu sakant, užpakalyje jos stovi ilga eilė nuopelnų, kurie ateivių, tame skaitlyje ir lietuvių, turėtų būti ap-kainuoti. Jinai yra išbandyta darbininke ateivių labui. Jos prityrmas duoda pilną užsitikėjimą, kad jinai tinka tai vietai, kuriai kandidatuoja — Cook pavieto pavietinės komisijonierės (County Commissioner of Cook County). Lietuviai balsavimose šio lapkričio 3 d. privalėtų paduoti už ją savo balsą.

Antra moterim kandidatė — "County Commissioners of Cook County" yra Harriett E. Vittum. Jinai yra perdėtinė North-Western University Settlement'e, siaur-vaikiniėje miesto dalyje. Kaip ir p. McDowell, jinai yra pažymėjus savo praeitį ypatingu rūpesčiu ateiviams, ir mės patariamie balsuoti už ją kaip ir už p. McDowell.

Kitais dviem mums pažįstamais ir pageidaujamais kandidatais yra p. Alex. A. McCormick ir Thomas Siemiradzki. Pimasai yra įstatytas kandidatu į dvi vietas: prezidentas Board of County Commissioners ir narys tos pacios įstaigos. A. A. McCormick'o veikimas gali būti charakterizuotas kaip išsi-sa prišinimasis ateivybės varžymui. Tame atvejuje jisai daug yra padaręs. Jisai visuomenę kovojo, kad išnaikinti ateivių viliojimą ir išnaudojimą.

Ketvirtu kandidatu, už kurį mės patariamie duoti savo balsą, yra p. Thomas Siemiradzki. Jisai taipogi kandidatuoja į pavieto komisijonierius. Visi keturi kandidatai eina ant Progresistų Partijos tikietos. A. A. McCormick buvo nominuotas drauge progresistų ir republikonų premieroje (primaries).

Šį nedėdienį 7 val. vak. šv. Jurgio svetainėje bus lietuvių politiškas susirinkimas, pp. McDowell ir Vittum naudai.

Susirinkusių dramatiškų draugijų vakarėlis. Subatoje, spalio 24 d., Elijošius svetainėje, kam-pas Wood ir 46-tos gatvės, Chicago susirinkusių dramatiškų draugijos, artimesniam įvairių draugijų narių susipažinimui tarp savęs, turėjo savo šeimyninį vakarėlį. Buvo parupintas ir programa. Chicago Lietuvių Koncertinio Klubo kvartetas (smuika, violončelė, fleita ir pianas) patiekė trejetą muzikos gabalėlių, p-lė A. Ulkietė padakeliamavo ir ponas M. M. Juška papasakojo keletą juokingų anekdotų. Vakarelyje kalbėjo įvairių dramatiškų draugijų atstovai: pp. Strimaitis, B. Vargšas, Dr. Drangelis, Kl. Jurgelionis ir kiti.

Birutės vakaras. Praeitą nedėdienį šv. Jurgio parapijos svetainėje "Birutė" vaidino L. A. Dmuševskio parašytą ir A. Vėgėlės verstą vienaveiksmį veikėlį "Gaila Ušų". Vaidintojai buvo: J. Vitkevičia—bajoro rolėje, J. Stasiunas—tėvo rolėje, A. Glebaitis—Jerasto rolėje, p-lė P. Rudauskaitė—Emilijos rolėje ir p-lė J. Aleknavičiūtė—tarnaitės rolėje. Pasibaigus vaidinimui, "Birutės" choras, p. Pocius vedamas, padainavo keletą dainelių.

Is West Side. Praeitą nedėdienį, spalio 25 d. draugija "Lietuvių Vėliavos Amerikoje No 1" buvo surengusi Meldažio svetainėje pasilinksminimo vakarėlį su programu. Apgarsinimose žadėta vaidinti dvi veiksmė komediją "Piršlybos", "Maikio su Tėvu pasikalbėjimas", "Grinorius" ir t.t., bet vaidinta tik-tai "Piršlybos"; visi "pridekai" aplaista. Tiesą pasakius, kaip tokiu "Maikio su tėvu" pasinėkėjimu, tai geriaus kad nei nevargino publikos. Vaidinimas pavyko vidutiniškai. Buvo matyt, kad artistai stengėsi, kiek galėdami, geriau atlikti savo darbą. Pažymėtina: F. Gerbenis (piršlio rolėje)—natūrališkesnio piršlio nei nereikėjo; p-lė F. Pociūtė (panelės rolėje)—irgi gerai atliko; taipogi J. Gorskis, p-lė J. Sargaitė, K. Širvinskis ir kiti. Publikai nežinia iš kur buvo susirinkusi. Matyt, pirmu kartu atsilankė ir vakar. Beveik nei vienas, artistų žodis nepasiliko neatkartotas publikoje, dar ir su padalinimais. Tiems žmonėms reikėtų dar pasimokinti, kaip reikia vakaruose užsilaikyti. Vaidinimui pasibaigus, buvo šokiai. Publikos buvo nedaugiausia.

J—as. **Ivairumai.** Iš ištikimų šaltinių sužinota, kad Dr. A. K. Rutkauskas, 2302 So. Leavitt st., apsidėda su p-lė J. Aleknavičiute, 3223 Auburn ave. Dr. Rutkauskas yra senas ir gerai visiems žinomas Amerikos lietuvių veikėjas. P-lė J. Aleknavičiūtė suligimamai dar neseniai yra atvažiavusi iš Lietuvos. Jinai paeina iš Vilniaus gubernijos ir yra "Birutės" narė.

Taip pat žada apsigyventi p. A. N. Masulis, Bridgeport Clothing krautuvis vedėjas, su p-lė Emilija Vasiliauskaite, 4559 So. Hermitage ave. Ponas Masulis yra Amerikoje 12 metų; p-lė Vasiliauskaite—čia gimusi. Vestuvės žada atsitūti—lapkričio 25 d.

Atlaisymas. Praeitą numerio "Vietinėse Žiniuose" tilpo žinutė apie p. St. Dargužio bylą. Per nepasitvirtinimą, atgalvyje žinutė užvardinta: "St. Gugužio byla." Turėjo būti: "St. Dargužio byla."

LAISKAS REDAKCIJON.

Gerbiama "Lietuvos" Redakcija! Jūsų laikraščio 42-ame num. š. m. tilpo raštelis "Is praėjusių Seimų," po kuriuom pasirašo Seimo Delegatas.

Tikiu, kad "Lietuvos" redakcija ir man leis pasakyti kelis žodžius tame klausime dėl socialistų delegatų priešseiminės konferencijos. Ne dėlto rašau, kad apginti socialistus, bet dėlto, kad ten parašyta neteisiybė ir tuoni klaidinama visuomenė.

Spalio 6 d. š. m. Baltimorės Draugijų Konferencijoj ir spalio 7 d. viešam susirinkime išdėdė raportus iš Visuotinio Amerikos Lietuvių Seimo šie delegatai: P. Glaveckas, K. Baltrušaitis, P. Lazauskas ir V. Nagornosky. Pirmųjų dviejų raportai lietė tik Visut. Liet. Seimą, ir nėra ko minėti. Bet P. Lazauskas, išduodamas raportą, sako: "Nežinau, nei iš katro seimo išduoti raportą, nes buvau trijuose seimuose, didžiausias seimas tai buvo sąjungiečių, kuriame vadovavo P. Grigaitis. Grigaitis sakė: "Mės, draugai, iš principo esame priešai panašiems tikslams—aukas rinkti; tokis aukų rinkimas, kaip nukentėjusiems nuo karės, yra tik mulinimas akių darbininkams ir t.t."

Toliaus, Lazauskas sako: "Bet Pruseika, 'Laisvės' redaktorius, pasielgė vyriškai! Jis užprotestavo prieš Grigaitį ir t.t." Tolese Lazausko kalba buvo labai panaši į tą, kas parašyta "Lietuvos" 42-ame numeryje; todėl, brangindamas laikraštį vietą, nekartosiu tu žodžių.

Aš ir P. Lazauskas kartu buvome toje socialistų priešseiminėje konferencijoj. Aš su atyda klausiausi, ką jie ten svarstė, ir girdėjau, ką kalbėjo P. Grigaitis ir L. Pruseika. Jokių ginčų Pruseika su Grigaičiu neturėjo, kaip tai sakė Lazauskas ir Seimų delegatas per "Lietuvą." Daugiausia buvo kalbama apie tai, kiek turėtų būti fondų, ar kiekviena sriovė atskirą fondą privalo turėti, ar visos sriovės viena bendrą fondą. P. Grigaitis, kalbėdamas, pasakė, taip: "Reikia renti visiems Amerikos lietuviams vienas bendras fondas, ir tuo budu surinksime daugiau aukų. Surinktomis aukomis reikia sėpti vien tik Lietuvos žmones, nukentėjusius nuo karės, o partijų ir draugijų sėpimą palikti pačioms partijoms." Tą patį P. Grigaitis pasakė ir seime sesijoje 4-ję (žiūrėk "Vien. Lietuv." 40-tame numeryje š. m.). Iš to, kas aukščiau pasakyta, rodos, jau ganėtinai aišku, kad P. Grigaitis visur agitavo už vieną fondą.

Ponas P. Lazauskas, išduodamas draugijų konferencijoj raportą, sakė, kad jis, Lazauskas, apie socialistų konferencijos nutarimus pasakęs A. B. Strimaitis, Strimaitis, laikydamas prakalbą seimo 6-ję sesijoj, atkartojė tai visiems seimo delegatams. Ant vietos buvo pareikalauta, kad išduotų, kas Strimaitiui tą sakė, bet Strimaitis neisėdė. Lazauskas užkaitęs sėdėjo ir neisėdžio savo pirmiau sakytus Strimaitiui žodžius nei patvirtinti, nei atsausti. Toliaus, Lazauskas savo raporte išvadino P. Grigaitį "Rusijos juodosios armijos nariu," "didžiausiu Lietuvos neprieteliu ir išdaviku" ir t.t. Socialistų konferencijoj Lazauskas nusidėvė gana priulaukiu Grigaičiui, kad tas agitavo už vieną bendrą fondą, na, o parvažiavęs namo, nesidrovi taip neteisingai kalbėti. Toliaus, Lazauskas skundėsi, kad socialistai jį, Lazauską, išvarė iš Konferencijos. Tas netiesia, nes mudu kartu buvome ir mūsų niekas neisėdė.

Aš trokštu, kad būtų santaika tarp visų, bent šiūm kartu, kuomet rengiamės ištieti savo broliškus pagelbos ranką Lietuvos žmonėms, kuomet po šios Europos valstybių karės mūsų broliai šauksis mus pagelbos (Tas troškimas yra labai pagirtinas, bet Brooklyn seimas parodė, kad matyt ne visi tamistos draugai taip trokšta santaikos, kaip tamista. Red.). Mės, broliai tautiečiai, negalėsime jiems ištieti savo pagelbos rankos, nes ne prie to mės rengiamės.

Stai, kad ir ponas Nagornosky, išduodamas raportą iš seimo, ko-biojosi kuobjauriausiai, išvadino sau nepatinkamus "išgamonis" ir tam panašiai. Abėnai, apie Seimą papasakojo nebutų daiktų. Ant galo pasakė, kad jie sutvėrė naują partiją, kuri kovos prieš visokį pavojų, o ypatingai prieš raudonąjį. Ir ko galima tikėtis, iš tokių žmonių, kurie niekina patį savo darbą ir tuoni demoralizuoja visuomenę.

P. Glaveckas, Vis. Am. Liet. Seimo delegatas.

VALIA IR MUSŲ DARBAI.

Lietuvoje, spaudą atgavus, mūsų laikraščio paklio, it ant medijų, augstyn.... Podraug, galima pasigirti, čia Amerikoje nuo to laiko laikraštis pasidaugino ir vėliau kai kurie laikraščiai tikrai apsirėdė gražesniais rubais....

O su laikraščia, čia ir tėvynėje, maždaug pasidaugino ir skaitinys visokio turinio knygų, gelbstančių proto lavinimui, doros kėlimui, lietuvių apgynimui ir jaunios kartos užlaikymui.

Šių knygų tarpe atirasime, kaip ir visur, visokių: yra blogų, yra ir gerų. Yra tokių, kurias verta skaityti, nes jos slepia savyje daug pamokinančių, išmintingų ir kiltų minčių; yra ir tokių, kurių vertė labai abejotina.

Valios galė, ta jėga-noras, be kurios nieko, nei jokio tikslo gyvenimo bangose negalima atsiekti, mūsų tarpe labai retas apsisėikimas.... Musų gyvenimo savystovybė pirmiausia tveria: atsiti-kimai, laimingos aplinkybės, mokišmas šalintis nuo kliūčių, o ne pergalėjimas.

Tuom laiku is to, ką žinome apie kitų tautų veikimą—ypač, apie šįdienienės amerikonių savystovybę pirmiausia tveria: atsiti-kimai, laimingos aplinkybės, mokišmas šalintis nuo kliūčių, o ne pergalėjimas.

Stai pavyzdin, vieno didžiausio Suvenytų Valstijų kalbėtojo nuomonės pamatas:

"Nei viena visuomenė negali sveika gyvuoti, jeigu vyrai ir moteris, kurie tveria ją, neveda pavyzdin, tvirto, sveiko gyvenimo; jeigu vaikai nėra išauklėti tuom pačiu budu; jeigu stengiasi ne ap-leisti sunkumų, bet pergalėti juos, ne įieškoti atilsio, bet plėsti is po priespaudos ir didžių karonių per-galę...."

Mės tuos žodžius turime sau kuodažniausiai kartoti, nes jokioje tautoje nėra tiek, kiek pas, mūs, vyrų ir moterų, kurie ir kurios neveda "pavyzdin, tvirto, sveiko gyvenimo."

Mūsų vyrai, galima pasakyti, daugel darbo padėjo kai kurioms mūsų savystovybės sąlygoms is-taisyti. Bet, nepasikūnė iš-tatą pas juos užima stoka išsilavinimo valioje; paskui jų seka stoka išsilavinimo darbštume.... Visu-pirma to paskutinio trūksta mums.

Ir teisingai, iš mūsų visuomenės mūsų tauta šįdienien tokių vyrų, kurie moka ir gali ką padaryti, reikalauja daugiau negu tokių, kurie žino, kaip padaryti.... Tuom-sykiu viskas kitaip—atžagariai. Iš mūsų vyrų yra daugel tokių, kurie turi net gausų, bet poperinį, nes pasematį iš knygu, protą, o jaučiasi stoka kiekviename žingsnyje ir kiekvienoje darbo šakoje uolų vyrų, vyrų ne tikrai tverčių, bet ir veikčių tame ar kitame dar-be.

Darbininkai, pastovūs ir kant-rūs veikėjai yra armijos, kareivių eilės, kurios moka tiesiai ir ištvermingai keliauti; tik-rai nuo jųjų priguli visų idealy, visų pergalių įvykdimimas, kaip abėnai kultūros, taip ir apsvietimo.

To nesant, visų užnamymai pasiliks svajonėmis, kurias žmonių sanja tveria, atsitolinus nuo gyvenimo mokyklos. O su baime ir ne-pasitikėjimu negalima darbuotis.

Ir dėl to rašis pas mus daug puikių svajonių apie mūsų visuomenės atbudimą, atgimimą, o tame atvėjyje veikia, darbuojasi labai maža dalis.

A. Matulis.

REDAKCIJOS ATSAKYMAI.

p. Jos Vaikas. Apie posėdinių susirinkimą buvome gavę anksčiau. Suraudojame todėl tikslai antrąją žinu-tę. Ačiu.

pp. Lietuvos Gelbėjimo Ženkliu išdirbėjams (Montello, Mass). Ta-

mistis prisistūte mums apgarsinimą ir prasėte uždąką patalplūd, tačiau nepažymėte, ar pelnas nuo zenkle-ly iš Lietuvos sėlimui. Negalime niko daryti su pagarsinimu, kol neapaturėsimė is Tamistų smulkesnių ži-nių.

Apgarsinimai.

ARTINASI!

Saltis artinasi. Matyt, kad ne-galėsime apsieiti be šiltų drapanų. Reikės anksčiau, ar vėliau pirkti Aprėdalu. Mės norėjume, kad jys pirmiaus atvažiotuomet į mu-sų krautuvi apžiūrėti Overkotus r Siutus. Pirsikite, ar ne, mės ioriai parodysim, ką jūs galite gauti už savo pinigus. Mės ne-larome "torgovės" ir neturime leimties kainų. Pas mus pir-kes gaus pinigų vertę. Mės gva-rantuojam kožną daiktą, pas mus irktą, ir jeigu kam netinka, tai nės apmainome, arba pinigų su-gražiname.

Overkotai ir Siutai nuo \$6.50 iki \$40.00.

Turime pilną cilę aukšinių daiktų.

Krautuvi atdara: Nedėliomis iki pietų; vakarais: Utarninke, Ketvergė ir Subatoje iki 9 val.

THE BRIDGEPORT CLOTHING CO., 3246-3248 South Halsted Street, CHICAGO, ILL.

DARBO SĄLYGOS.

Sąlygos, kokiomis darbas gali būti atliktas, yra įvairios, bet svarbiausioji sąlyga yra fiziška jėga—gera sveikata. Tai yra galima tikrai užlaikant mūsų virškinimą visiškoje tvarkoje. Kaip tik mūsų apetitas silpnėja, mūsų jėgos yra sumažintos, mūsų sveikata yra žuvusi. Yra aišku, kad kune randasi kas to-kiu, kad neprisiguli į tenai. Mės turėjume išvalyti kūną, išsųk vartodami Trinerio Amerikoniską Kartaus Vyno Elixirą. Daug ligų yra arba užkietėjimo prie-žastin, arba užkietėjimas yra žy-miausiu to zenklu. Tai rodo, kaip svarbu yra pradėti gydymąsi ir išsiriti vaistą, kurisai palio-uoja užkietėjimą, nesulispninda-mas kuno—tai Trinerio Ame-rikonikas Kartaus Vyno Elixiras. Kaina \$1.00. Aptiekose. Jos. Triner, Manufacturer, 1333-1339 So. Ashland av., Chicago, Ill.

Skausmai įvairiose kuno dalyse paprastai veikiai pasiduoda Tri-nerio Linimentui. Šio Linimen-to kaina 50c., per pačią 60c.

Miss Julijona Petračiūtė, % E. M. Hooker, R. F. D. 1, Fulton, So. Dakota.

Pajieškau Stanislovo Jokupkos, paeina iš Kauno gub., Panevėžio pav., Alizavos parap., Pratraškiešo so-džiaus, 12 metų išvažiavio į Angliją. Girdėjau, atvažiavo į Ameriką. Turli svarbų reikalą. Meldžiū atsiskausti adresu: Petras Stasevičius, 521 Hanson st., Kenosha, Wis.

Pajieškau Stanislovo Jokupkos, paeina iš Kauno gub., Panevėžio pav., Alizavos parap., Pratraškiešo so-džiaus, 12 metų išvažiavio į Angliją. Girdėjau, atvažiavo į Ameriką. Turli svarbų reikalą. Meldžiū atsiskausti adresu: Petras Stasevičius, 521 Hanson st., Kenosha, Wis.

Pajieškau Stanislovo Jokupkos, paeina iš Kauno gub., Panevėžio pav., Alizavos parap., Pratraškiešo so-džiaus, 12 metų išvažiavio į Angliją. Girdėjau, atvažiavo į Ameriką. Turli svarbų reikalą. Meldžiū atsiskausti adresu: Petras Stasevičius, 521 Hanson st., Kenosha, Wis.

Pajieškau Stanislovo Jokupkos, paeina iš Kauno gub., Panevėžio pav., Alizavos parap., Pratraškiešo so-džiaus, 12 metų išvažiavio į Angliją. Girdėjau, atvažiavo į Ameriką. Turli svarbų reikalą. Meldžiū atsiskausti adresu: Petras Stasevičius, 521 Hanson st., Kenosha, Wis.

Pajieškau Stanislovo Jokupkos, paeina iš Kauno gub., Panevėžio pav., Alizavos parap., Pratraškiešo so-džiaus, 12 metų išvažiavio į Angliją. Girdėjau, atvažiavo į Ameriką. Turli svarbų reikalą. Meldžiū atsiskausti adresu: Petras Stasevičius, 521 Hanson st., Kenosha, Wis.

Pajieškau Stanislovo Jokupkos, paeina iš Kauno gub., Panevėžio pav., Alizavos parap., Pratraškiešo so-džiaus, 12 metų išvažiavio į Angliją. Girdėjau, atvažiavo į Ameriką. Turli svarbų reikalą. Meldžiū atsiskausti adresu: Petras Stasevičius, 521 Hanson st., Kenosha, Wis.

Pajieškau Stanislovo Jokupkos, paeina iš Kauno gub., Panevėžio pav., Alizavos parap., Pratraškiešo so-džiaus, 12 metų išvažiavio į Angliją. Girdėjau, atvažiavo į Ameriką. Turli svarbų reikalą. Meldžiū atsiskausti adresu: Petras Stasevičius, 521 Hanson st., Kenosha, Wis.

Pajieškau Stanislovo Jokupkos, paeina iš Kauno gub., Panevėžio pav., Alizavos parap., Pratraškiešo so-džiaus, 12 metų išvažiavio į Angliją. Girdėjau, atvažiavo į Ameriką. Turli svarbų reikalą. Meldžiū atsiskausti adresu: Petras Stasevičius, 521 Hanson st., Kenosha, Wis.

Pajieškau Stanislovo Jokupkos, paeina iš Kauno gub., Panevėžio pav., Alizavos parap., Pratraškiešo so-džiaus, 12 metų išvažiavio į Angliją. Girdėjau, atvažiavo į Ameriką. Turli svarbų reikalą. Meldžiū atsiskausti adresu: Petras Stasevičius, 521 Hanson st., Kenosha, Wis.

Pajieškau Stanislovo Jokupkos, paeina iš Kauno gub., Panevėžio pav., Alizavos parap., Pratraškiešo so-džiaus, 12 metų išvažiavio į Angliją. Girdėjau, atvažiavo į Ameriką. Turli svarbų reikalą. Meldžiū atsiskausti adresu: Petras Stasevičius, 521 Hanson st., Kenosha, Wis.

Pajieškau Stanislovo Jokupkos, paeina iš Kauno gub., Panevėžio pav., Alizavos parap., Pratraškiešo so-džiaus, 12 metų išvažiavio į Angliją. Girdėjau, atvažiavo į Ameriką. Turli svarbų reikalą. Meldžiū atsiskausti adresu: Petras Stasevičius, 521 Hanson st., Kenosha, Wis.

Pajieškau Stanislovo Jokupkos, paeina iš Kauno gub., Panevėžio pav., Alizavos parap., Pratraškiešo so-džiaus, 12 metų išvažiavio į Angliją. Girdėjau, atvažiavo į Ameriką. Turli svarbų reikalą. Meldžiū atsiskausti adresu: Petras Stasevičius, 521 Hanson st., Kenosha, Wis.

Pajieškau Stanislovo Jokupkos, paeina iš Kauno gub., Panevėžio pav., Alizavos parap., Pratraškiešo so-džiaus, 12 metų išvažiavio į Angliją. Girdėjau, atvažiavo į Ameriką. Turli svarbų reikalą. Meldžiū atsiskausti adresu: Petras Stasevičius, 521 Hanson st., Kenosha, Wis.

Pajieškau Stanislovo Jokupkos, paeina iš Kauno gub., Panevėžio pav., Alizavos parap., Pratraškiešo so-džiaus, 12 metų išvažiavio į Angliją. Girdėjau, atvažiavo į Ameriką. Turli svarbų reikalą. Meldžiū atsiskausti adresu: Petras Stasevičius, 521 Hanson st., Kenosha, Wis.

Pajieškau Stanislovo Jokupkos, paeina iš Kauno gub., Panevėžio pav., Alizavos parap., Pratraškiešo so-džiaus, 12 metų išvažiavio į Angliją. Girdėjau, atvažiavo į Ameriką. Turli svarbų reikalą. Meldžiū atsiskausti adresu: Petras Stasevičius, 521 Hanson st., Kenosha, Wis.

Pajieškau Stanislovo Jokupkos, paeina iš Kauno gub., Panevėžio pav., Alizavos parap., Pratraškiešo so-džiaus, 12 metų išvažiavio į Angliją. Girdėjau, atvažiavo į Ameriką. Turli svarbų reikalą. Meldžiū atsiskausti adresu: Petras Stasevičius, 521 Hanson st., Kenosha, Wis.

Pajieškau Stanislovo Jokupkos, paeina iš Kauno gub., Panevėžio pav., Alizavos parap., Pratraškiešo so-džiaus, 12 metų išvažiavio į Angliją. Girdėjau, atvažiavo į Ameriką. Turli svarbų reikalą. Meldžiū atsiskausti adresu: Petras Stasevičius, 521 Hanson st., Kenosha, Wis.

Pajieškau Stanislovo Jokupkos, paeina iš Kauno gub., Panevėžio pav., Alizavos parap., Pratraškiešo so-džiaus, 12 metų išvažiavio į Angliją. Girdėjau, atvažiavo į Ameriką. Turli svarbų reikalą. Meldžiū atsiskausti adresu: Petras Stasevičius, 521 Hanson st., Kenosha, Wis.

Pajieškau Stanislovo Jokupkos, paeina iš Kauno gub., Panevėžio pav., Alizavos parap., Pratraškiešo so-džiaus, 12 metų išvažiavio į Angliją. Girdėjau, atvažiavo į Ameriką. Turli svarbų reikalą. Meldžiū atsiskausti adresu: Petras Stasevičius, 521 Hanson st., Kenosha, Wis.

Pajieškau Stanislovo Jokupkos, paeina iš Kauno gub., Panevėžio pav., Alizavos parap., Pratraškiešo so-džiaus, 12 metų išvažiavio į Angliją. Girdėjau, atvažiavo į Ameriką. Turli svarbų reikalą. Meldžiū atsiskausti adresu: Petras Stasevičius, 521 Hanson st., Kenosha, Wis.

Pajieškau Stanislovo Jokupkos, paeina iš Kauno gub., Panevėžio pav., Alizavos parap., Pratraškiešo so-džiaus, 12 metų išvažiavio į Angliją. Girdėjau, atvažiavo į Ameriką. Turli svarbų reikalą. Meldžiū atsiskausti adresu: Petras Stasevičius, 521 Hanson st., Kenosha, Wis.

Pajieškau Stanislovo Jokupkos, paeina iš Kauno gub., Panevėžio pav., Alizavos parap., Pratraškiešo so-džiaus, 12 metų išvažiavio į Angliją. Girdėjau, atvažiavo į Ameriką. Turli svarbų reikalą. Meldžiū atsiskausti adresu: Petras Stasevičius, 521 Hanson st., Kenosha, Wis.

Pajieškau Stanislovo Jokupkos, paeina iš Kauno gub., Panevėžio pav., Alizavos parap., Pratraškiešo so-džiaus, 12 metų išvažiavio į Angliją. Girdėjau, atvažiavo į Ameriką. Turli svarbų reikalą. Meldžiū atsiskausti adresu: Petras Stasevičius, 521 Hanson st., Kenosha, Wis.

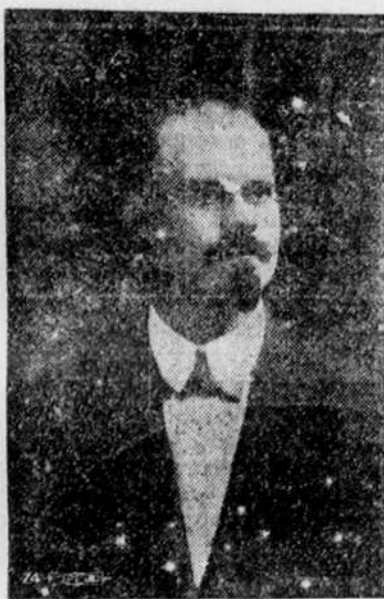
Pajieškau Stanislovo Jokupkos, paeina iš Kauno gub., Panevėžio pav., Alizavos parap., Pratraškiešo so-džiaus, 12 metų išvažiavio į Angliją. Girdėjau, atvažiavo į Ameriką. Turli svarbų reikalą. Meldžiū atsiskausti adresu: Petras Stasevičius, 521 Hanson st., Kenosha, Wis.

Pajieškau Stanislovo Jokupkos, paeina iš Kauno gub., Panevėžio pav., Alizavos parap., Pratraškiešo so-džiaus, 12 metų išvažiavio į Angliją. Girdėjau, atvažiavo į Ameriką. Turli svarbų reikalą. Meldžiū atsiskausti adresu: Petras Stasevičius, 521 Hanson st., Kenosha, Wis.

Pajieškau Stanislovo Jokupkos, paeina iš Kauno gub., Panevėžio pav., Alizavos parap., Pratraškiešo so-džiaus, 12 metų išvažiavio į Angliją. Girdėjau, atvažiavo į Ameriką. Turli svarbų reikalą. Meldžiū atsiskausti adresu: Petras Stasevičius, 521 Hanson st., Kenosha, Wis.

Pajieškau Stanislovo Jokupkos, paeina iš Kauno gub., Panevėžio pav., Alizavos parap., Pratraškiešo so-džiaus, 12 metų išvažiavio į Angliją. Girdėjau, atvažiavo į Ameriką. Turli svarbų reikalą. Meldžiū atsiskausti adresu: Petras Stasevičius, 521 Hanson st., Kenosha, Wis.

ti ir drauge su tuom išpildyti savo, kaip Lietuvos sunų ir dukterų, pareigą. Surisikite smagų laiką su savo priederys išpildymu!

Penktos Kongresinio Distrikto Balsuotojai!
Balsuokite už savo Palaiatytoją.
Balsuokite už
Dr. E. F. NAPIERALSKI
Progresistų Kandidatą į
KONGRESĄ
Ant Oficialio Ballot'o 1-ma ko-
luma, 11-tas keturkampis.
Rinkimas utarninke lapkričio 3 d.
1914 m.

Thomas J. O'Hare, demokratų no-
minuotas ant "Associate Judge of the
Municipal Court," yra gimęs Chica-
goje iš airių tėvų. Savo mokslų ji-
sai įgijo Ward ir Mark Sheridan vie-
šose ir Visų šventų parapijos mokyk-
lose, South Division High School ir
Lake Forest universitete. Prileistas
prie advokatiškos praktikos kovo 26
d. 1894 m., jisai tuojuos pradėjo veik-
ti ir vėliaus, gegužyje 1896 m., atida-
rė advokatišką ofisą, pasisvėsdamas
nuo tada abelnai praktikai.

Nuo kovo 1 d. 1913 m. jisai buvo
Assistant Attorney General, paskir-
tas per Attorney General Lucey, ir,
kaipo tokis, atstovavo Attorney Gene-
ral visose habes corpus bylose, pra-
dėdamos paltuosavimui gyvenančių Val-
stijos pabaudos ir patalos įstaigose
iš tenal, taip pat darė ir kitokių
svarbių litigacijų.

Jisai yra vedęs, gyvena prie 816
Cass street ir turi savo ofisą 1107-
1114 Stock Exchange Building ir yra
lenai susijungęs su p. P. Bradchulis.
Jisai yra nariu Chicago, Illinois ir
American Bar Associations, Lawyers
Association of Chicago, Chicago Law
Institute, Knights of Columbus, Chi-
cago knopje No. 4, Benevolent and
Patriotic Order of the Bks, Southern
Club, Chicago Athletic Association,
Illinois Rifle Association, Seventh In-
fantry Veteran Corps ir yra direkto-
rium bei kaslerium Thomas Jefferson
Klube.

THOMAS SIEMIRADZKI
Progresistų Partijos, kandidatas ant
COUNTY COMMISSIONER
of Cook County

Prašo lietuvių piliečių malonios pa-
ramos rinkimuose lapkričio 3 d. 1914.

JONAS KULIS
3299 So. Halsted st., Chicago.
GENERALISKA AGENTAS
Lankosi Chicagoj, užrašinėja
"Lietuvą". Renka apgarsinimus
ir šiaip spaudos darbus. Perka
namus, lotus ir parduoda. Ir
šiaip suteikia informacijas bizni-
reikaluose.

A. Olszewski,
"Lietuvos" leidėjas.

Telefonas Humboldt 4532
Atdara Dieną ir Naktį.
L. KAPLAN MAUDYKLIŲ CO.
Rusiškai-Turkiškai ir vi-
sokių rūšių maudyklės.
1914-1915 W. Division Street
Arti Robey st.
Taipogi Rusiškai-Turkiškai maudyklų
kambariai ir moterims.
Pardaskutylia kruvoje, Chicago.

Puikus Pianola-Pianos \$550

Kuomet jūs pamatysite, kad Pianola-Pianos
yra abelnai priimtas kaip inesa Player-Piano,
kad jisai yra vienintelis instrumentas, kuris
turi fundamentališkos išraiškos prietaisus.
Metronome ir Thendiat, tai jūs atskleidžia
suprasti nepajūgiamą vertę, kurią jisai teikia
už \$550.
Imuokėjimui, \$12.00 į mėnesį, gali būti gauti
atsakominių įpau, kurios nenori mokėti visko
pinigais tuojuos.
Nera nieko geresnio šokių muzikai kaip
nauji Pianola ritinai.
Tikras Pianola-Piano yra rodomas kasdien
ant mūsų antro anglo. Lankytojai nėra ra-
giami pirkti. Atėikite ir pasidžiaugkite sma-
giu puvavandiu.

Kalbama Lietuviškai.

Lyons & Healy

Didžiausia Pasaulyje Muzikos Įstaiga
Wabash Avenue ir Adams Street

Naujas Savaitinis Laikraštis "ATEITIS"

"Ateitis yra bepartijinis laik-
raštis, tarnaujantis jaunimo
ir kultūros reikalams. Tai
pina daugybę įvairiausių ži-
nių. Didelio formato, 8 pusl.
Kaina tik \$1.50 metams, o
85c. pusl. metų.
"Ateiti" išleidžiamas bendrovė, in-
korporuota ant \$25,000. Da-
bar laikas užrašyti "Ateiti".
Reikalaukit vieno nume-
ro pažinėjimui uždyką.
Adresuokit taip:

"ATEITIS"
366 W. Broadway,
SO. BOSTON, MASS.

LIETUVIŠKA BANKA

Town of Lake Savings Bank
Joseph J. Elias, Savininkas
4600-4602 S. Wood St., Chicago.

Primame pinigus į Banką užde-
dinti nuo vieno doliaro ir daugiau
ir mokame trečią procentą ratomis
ant metų. Siunčiame pinigus į vi-
sus svieto dalis pigiai, greitai ir tel-
singai, o svetimų žemių pinigus ma-
noma, perkame ir parduodame. Par-
duodame šifortas ant visų linijų į
krajų ir iš krajaus, taipgi tikietus
ant geležinkelio po visą Ameriką ir
Europą.

Mūsų Banka išdirba visokius raštus
ir dokumentus visose kalbose ir du-
da rodo lietuviškus visokiuose atsi-
tikimuose ir reikaluose ypatiskai tr-
pe: laiškus. Tik kreipkitės viršmė-
tu antrašu.

K. ZURAITIS PIRMALINIS BUFETAS

Saltas alus, gera deg-
tinė, kvepianti ci-
gal. Prima svečius
: kuosirdingiausiai :
3200 SO. HALSTED ST

Lietuviškų Knygų Krautuvė.

Mylėtojai gerų knygų, norinti
išlaivinti savo protą ir išsimokinti
anglišką kalbą, kviečiami pirkti
Knygas iš mano krautuvės. Čia
gaunama visokios Lietuviškos
knygos, taipgi angliškos ir lenkiš-
kos ant užsakymo. Scenos mylė-
tojų rateliai imdami kompletus,
s. v. gauna papiginta kaina. Krau-
tuvė adara kas vakaras.
Iš kitų miestų atsišaukusiems,
pasiuočių katalogų dykai. Adre.:
M. J. DAMIJONAITIS
901 West 33-rd St., CHICAGO, ILL.

KARAI KARAI KARAI
Už 35 tikait centus mes pa-
siųsime jums 50 vėliausių foto-
grafijų, reprodukcijų ir Austri-
jos, Rusijos, Vokietijos ir Fran-
cuzijos karės laukų žemėlapi.
Adresuokite: Roland Co., 149
Liberty st., New York City.

TELEPHONE DROVER 7215

Geriausia Akušerka

O. Jonikiene
3364 S. Halsted St.
(Kampus 34 toso)

Chicago, Ill.

NEW CITY SAVINGS BANK

4601 So. Ashland ave., Chicago.
A. J. BIERZYNSKI, pres.

Prima bankon pinigus ir moka 3%.
Už sudėtus pinigus mūsų bankoj duo-
dame čekių knygute, iš kurios para-
šyti čekiai tinka visur. Skolina pin-
igus ant Real Estate. Perka ir pardu-
da namus ir lotus. Išsamdo bankines
skryneles (boxes) po \$2.50 metams.
Parduoda šifortas ir siunčia pinigus
į visas svieto dalis.

Bankos Valandos: Panedėliais, se-
redomis, ketvergais ir subatomis nuo
8 ryto iki 9 vakaro; nedėliomis, utar-
ninkais ir petnyčiomis nuo 8 ryto iki
6 vakaro.

Balsuotojams----

Immigrants' Protective League Direktorius

Sako apie

ALEXANDER A. McCORMICK

"Alexander A. McCormick paėmė po teisėjui Julian W. Mack prezidentystę Immigrants Protective League'je vasaryje 1911 m.—arti dviem metais pirmu negu jisai buvo kandidatu pirmu syklu į County Board. Laikė savo prezidentavimo, p. McCormick ne tik dalyvavo Lygos darbe Chicago ateivių naudai, bet buvo ypatingai veiklus savo priešinėsimi egzaminams apie ateivių mokėjimą skaityti. Jisai suėmė ir vedė mass-meeting Auditorium'e gegužyje 1912 m., kame priimta rezolucijos, pasmerkiančios Burnett-Dillingham Bill'į dėl šios ir kitų peiktųjų ypatybių. Praeitą metų jisai buvo vieninteliu "amerikonų kelių gentkarčių atgal," kuris nuvyko į Washingtoną, kad užprotestavus prieš anų egzaminų užtvirtinimą.

Visame savo darbe p. McCormick stoji už tai, kad Amerikos draugija turi apginti ateivių nuo viltingstės ir išnaudojimo per tą laiką, kuomet jisai taikosi prie naujų aplinkybių, ir duoti jam progas žinoti geriausių, vieton blogiausio, Amerikos gyvenime ir paskatinti jį įvesti savo rasinę dalį į mūsų tautinį gyvenimą.

Balsuokite DU KARTU už ALEXANDER A. McCORMICK ant prezident ir nario "County Board," nominuoto draugės progresistų ir republikonų premjeroje (primaries).
President Board of County Commissioners
A. ALEXANDER A. McCORMICK
Member Board of County Commissioners
A. ALEXANDER A. McCORMICK
Jūs rasite jo vardą PIRMOJE KOLIUMNOJE ant listo.

Rinkimų diena Lapkričio 3 d., 1914

A. OLSZEWSKIO BANKA

3252 So. Halsted St., CHICAGO, ILL.

Seniausia ir tvirčiausia Lietuviška Banka Chicagoje.

Isteigta 1893 metuose.

Valdo kelesdešimts bagočiausiu Budinku ant Bridgeporto.

PRIIMA pinigus taupinimui nuo vieno Doliaro iki didžiausių sumų ir moka už juos 3 procentą metams.

SKOLINA pinigus pirkimui ir statymui namų Chicago mieste.
PERKA ir parduoda namus ir lotus ir stato kitiems namus ir štorus ant lengvų išmokėčių.

PERKA ir parduoda Morgečius ir Bondsus, nešančius 4, 5 ir 6 procentą.
ATVAZIAVUSIEMS Chicagon iškollektuoja jų pinigus, paliktus kitose bankose.
IŠMAINO ruskus pinigus ant amerikoniškų ir amerikoniškus ant rusų.
SIUNČIA pinigus į Lietuvą, Rusiją ir visas dalis svieto pigiai ir greitai.
PARDUODA šifortas ant visų linijų ir parupina nuo Rusijos konsulio pasportus važiuojantiems Lietuvon, Rusijon.

BIZNIERIAMS duoda Čekių knygeles, su kuriais tai čekiais jie apmoka algas, bilas ir visokias kitas išmokėtis. Čekiai yra praktiškiausias ir lengviausias budas vedimo rokumdų knygyje. Jokis biznierių be bankos čekių negali šiadien atsakanciai savo biznį vesti.

PADARO Dovieernastis ir visokius kitus rejentališkus raštus gerai ir pigiai.
PARSAMDO Bankines Skryneles (Boxes) saugiai įrengtoje Bankoje, prie kurios nė vagis, nė ugnis negali prieiti.

Lietuviai iš kitų miestų ir farmų gali šioje Bankoje atlikti savo reikalus per laiškų. Rašykite adresu:

A. OLSZEWSKI BANK

3252 So. Halsted St., CHICAGO, ILL.

Atvažiauvusius iš KITUR MELDŽIAME aplankyti ir mūsų Banką.

BANKOS VALANDOS:

Utarninkais, Ketvergais ir Subatomis nuo 8 ryto iki 9 vakaro.
Panedėliais, Seredomis ir Petnyčiomis nuo 8 ryto iki 6 vakaro.
Nedėliomis nuo 9 ryto iki 1 po pietų.

Užsirašykite "Lietuvą"

So. Halsted Furniture House

3224-26 So. Halsted St.

Didžiausia Lietuviška Naminių Rakandų
(Furniture) Krautuvė Chicagoje.

Pirkdami grynais pinigais gauname geresnius tavorus ir pigiau negu kiti pirkdami ant kredito, užtai mes ir pigiau parduodame už kitus. Turime visokių naminių rakandų didžiausiam pasirinkime ir dabar parduodame labai numazintomis kainomis. Pas mus rasite pasirinkimą nuo pigiausių iki vidutinės rūšies tavorų.

Mūsų patarnavimas greitas ir mandagus.
Reikalaujantiems parduodame lengvais savaitiniais bei mėnesiniais išmokėjimais.

Krautuvė atidaryta vakarais:
Utarninkais, Ketvergais ir Subatomis.

South Halsted Furniture House

Telephone Drover 700

3224 So. Halsted St. Chicago.

Dideliame ruimingame name arba mažoje stuboje visuo
mei yra šaltas kampas, kur extra silumos reikalinga

PERFECTION
SMOKELESS
OIL HEATER

Pilnas Patogumo Šaltame Ore.

Suteikia jums silumą, kur jūs jį norite ir kuomet jūs jį norite. Šių metų Perfection Heater (naujas modelis) turi pagerinimus, kurie daro jį geriausiu šildytovu, visų kuomet nors padarytų.

Jokių dūmų—automatiškai užsidarantis liepsnos platintojas. Jokio kvapnio. Paplokštus šaltinis užtikrina nuo latina silumą. Indikatorius matomas. Dega devynės va landas ant galono aliejaus geriausiomis pasekmėmis varto kite Perfection aliejų. Pardavėjai visur

STANDARD OIL COMPANY
(An Indiana Corporation)
CHICAGO, ILL.

SVEIKATOS PASIEKI

yra lengvas tiems žinantiesiems, kurie, kuomet randa, kad jų gyvyumas yra nupnoline parupina sau pačios gamtos didį atitaisantį toniką.

Malt Marrow

Sisai nesulyginamas kraujo, kaulo ir mėsų gamintojas veikia beveik tuojuos, pasiekdamas lygintus kuno keismus, suteikdamas sveiką gyvybę, mušanciją ir kietelėną susilpnintą organą. Telefonuokite: Calumet 5401 tu-tuojuos—turėkite keisa pristatyti j namus šiadien. Sereškite pamėgdijimų (imitacijų). Rašykite mums dėl knygeles "Eminent Physicians of the West."

McAVOY WALT MARROW DEPT., CHICAGO.

Dr. O. C. HEINE

DENTISTAS
OFISAS—Kampus 31 ir So. Halsted gal.
(Priešais virš aptiekos.) CHICAGO, ILL.

DR. K. DRANGELIS

LIETUVYS DENTISTAS
VALANDOS—nuo 8 iki 11 ryto nuo 1 iki 4 po pietų nuo 7 iki 9 vak. Nedėliomis pagal sutartį.
3261 So. Halsted St. Chicago, Ill.
Priešais A. Olszewski Banką

F. A. JOZAPALIS APTIEKA

Telefonas Yards 155 ir Yards 551.
Užlaikome tik geriausius vaistus.
Ypatinga atyda atkreipiamė į gera iš-
pildymą receptų. Reikalui esant, mu-
didame pas mus kreiptis.
Atskiras tik tiem atakome, kurie pri-
siunčia už 2c. stampą.
F. A. Jozapalis, Aptiechos Precisarius.
3601 So. Halsted St. Chicago, Ill.

EVESKIO Prekybos ir Kolbu

Dieninė ir MOKYKLA
Vakarine

MOKINAMA:
Anglų kalba nuo pra-
dies iki augčiausio
Arithmetika
Algebra, Matematika
Istorija, Geografija
Politika Ekonomija
G. Leveskis, Vedėjas Mokyklos
3106 So. Halsted St., Chicago.

Dr. A. K. RUTKAUSKAS

302 So. Lavitt St. Kampas 23-los gatvės
Chicago, Illinois

